

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה ט"ו גליון תש"ו

מצורע

ה' ניסן תשע"א

תוכן הענינים

לקח טוב.....עמוד ב'
שבת בשבתו.....עמוד ג'
דבש תמרים.....עמוד ד'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות לחכמה.....עמוד ו'
ודרשת וחקרת.....עמוד ז'
פניני התורה.....עמוד ח'
חוקים להורות.....עמוד ט'
הילולא דצדיקא.....עמוד י'
דבר בעתו.....עמוד י"ד
משולחן מלכים.....עמוד כ"ז

והובא אל הכהן

בבית האסורים של מדינה אחד הגיע פעם בשורה מרנינה, כי לקראת יום הולדת המלך יהלוקי לכל האסורים מתנה חשובה ורבת ערך ויתכן גם שמעט מביניהם יזכו גם ל"שטר שחרור" לצאת לחירות, שמוחו כולם למשמע אונם, ובכליון עיניים ציפו לקראת המאורע.

בהגיע יום המיוחל בו היו שליחי המלך אמורים להגיע ומתנות אדונם בידם, השכימו כל האסירים קום בעוד ליל, לתפוס מקומם בשער הבית, כל אחד היה רצונו עז להיות מן הראשונים שיזכו לקבל את המתנה הנהדרת והנדירה מאת שרי המדינה.

אסיר אחד לא קם ולא זע ממיטתו וכלל לא ניגש בשער הבית אלא ביקש מחבירו שיקראוהו לבוא כאשר יגיע תורו, באומרו: מה לי לעמוד על רגלי ולהידחק בין כולם, הלא ממילא כלואים אנחנו באין יוצא ואין בא, ושליחי המלך ממילא מוכרחים להביא מתנותיהם עד השער כדי למסרם לנו.

שליחי המלך הגיעו והחלו לקרוא לכל האסירים מתוך רשימה מוכנת מראש, ולכל אחד בהגיע תורו נתנו את מתנותיהם בסבר פנים יפות לשביעת רצון כולם, לקראת סוף הרשימה קראו בשמו של האסיר שהוא ששכב במיטתו וחיפשו אחריו, מיד רצו חבריו אל חדרו ויבהילו אותו אל שליחי המלך למען יקבל מידם את המגיע לו מבית המלכות.

אולם לדאבונו כאשר פשט ידו לקבל, קמו שליחי המלך ופנו ללכת לדרכם מבלי לשים לב כלל אל האסיר האחרון, הרים הלה את קולו וזעק זעקה גדולה ומרה, למה יגרע חלקי מחלקי חברי, פנה הגדול מבין שליחי המלך אליו בפנים זועפות וגער בו, חבריך עמדו מוכנים מאשמורת הבוקר וציפו בכליון עינים לבואם של נציגי המלכות, ורגליהם הוליכום עד היכן שיכלו ללכת, ועשו מה שה' בידם לעשות להקדים את רגע השמחה כאשר בוא יבואו ברנינה, אכן אתה שגם המעט הזה שביכולתך עשות לא עשית, אין זה אלא שאינך מעריך את מתנת המלך כלל ועיקר, על כן אינך ראוי לקבל מתנת המלך.

עפ"י משל זה יובן מאמה"כ "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן", ולכאורה יש להבין הלא הוא עדיין לא בא אל הכהן כי הכהן הוא בתוך המחנה כמ"ש בסמוך "יוצא הכהן אל מחוץ למחנה", וביאר בספה"ק שם משמאל כי רמז יש בדבר שתחילה יש לו לאדם להתעורר מעצמו ויכוון לבו להיות טהור ולבוא אל הכהן, אף שעדיין אינו רשאי ליכנס לתוך המחנה מ"מ מחשבתו יהי להיות בתוך המחנה, וממילא יחשב לו כאילו הוא כבר שם, וזהו "והובא אל הכהן", ומסיים שם בזה"ל: "וזה לימוד לכל אדם שלעומת שהוא מבין עצמו לפני הזמנים המקודשים ומכוין את לבו להיות טהור וזכה להשיג טהרת הרגל מלעילא", עכ"ל.ק.

זמנים	הרה"ג	מוע"ש	ישיבת התורה
ברוקלין	7:12	8:41	יום א' דף מז:
קרית יואל	7:14	8:43	יום ב' דף מז:
מאסי	7:13	8:42	יום ג' דף מז:
לעקוואד	7:13	8:42	יום ד' דף מז:
מאנטרעאל	7:16	8:45	יום ה' דף מז:
מעלבידן	5:46	7:15	עש"ק חרה
בוענאס אירעס	6:24	7:52	שב"ק חרה
לאנדאן	7:30	8:59	להכנסת מועדות, ברכות מול טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמות, וכו'
מאנטשעטער	7:41	9:11	עני חיים בארדי"ב: 1-888-732-6347 EXT 4
אנטווערפן	8:08	9:40	1-888-REB-MEIR
ווינ	7:20	8:48	
בני ברק	6:43	8:18	
ירושלים	6:25	8:21	

די פארויכערסטע סטלה פאר

כל מיני ישיעות

על מנת
למנוחה
רבי מאיר
בעל הגם
פושקע
הסדר

1-888
REB-MEIR
732-6347

קריאה של חיבה

ע"ש כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע

ב"ה

הנני בזה להזמין את מע"כ ידידינו היקרים אנ"ש תושבי עירינו שיחיו, לבא ולהשתתף אצל מסיבת

מלוה מלכה ומסיבת כל דכפין ייתי ויכול

שתתקיים בעז"ה

מוצש"ק הבעל"ט
באולם קרן ויואל משה
משעה 9:30 עד חצות

לטובת קמחא דפסחא ידי חסד - בני ברק

שמיוחדת במינה להעניק ולחלק חנם לאנ"ש אחים לדעה תושבי ב"ב כל

צרכי חג הפסח

במדה גדושה ביד רחבה ורוח נדיבה

וזכות החוקת עניי ארה"ק והחוקת צדקת רבי מאיר בעל הגס כי רבה הוא, בוודאי יעזור ויגן לכאנ"א להושיע בכל מיילי דמיטב, נחת והרחבה, חג כשר ושמח, ועוד השנה נזכה לאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים בביאת משיח צדקינו, בב"א

המצפים לקראת בואכם לשלום

זלמן לייב סופר יחזקאל בראך
משה הערש (ברח"א) בראך איתמר מייזליש

וגם אנו מצטרפים, אייערע פריינט וועלעכע ווארטן אויף אייער ערשיינונג און שטיצע אברכים יוצאי קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק יע"א הערשל אילאוויטש, ישראל פריינד, חיים בערקאוויטש, דוד רובין. יוסף צבי כנעט, נפתלי פריינד, יואל (ברמ"ח) ווייס, אלתר משה קליין, יואל (ברא"מ) לאנדא, איתמר טובי' שווארטץ, יצחק זאב שווארטץ, יואל טאבאק, יואל פארקאש

הסעודה מוקדשת לעילוי נשמת

מו"ה משה ב"ר נפתלי שרגא פייוויל ז"ל - וזו"ה האה"ח מרת שרה ב"ר ברוך משה ע"ה

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

וכפר הכהן על המטמח לפני ה'. בא לומר שבכה הכהן לכפר על המטמח על זה שמביע רצונו להיות טהור.

(מבשר צדק)

☆

זאת תורת. תקנת המצורע אשר בו נגע צרעת, הוא זאת תורת לעסוק בתורה.

(רבי חזקיה)

☆

כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה. מעלתה של א"י הוא, שהאדם מכיר בה את מיעוט ערכו, כי בקרוב שורים עדין תאות ומידות רעות וזהו הפי' ונתתי נגע צרעת.

(דברת שלמה)

☆

בבית ארץ אחוזתכם. ברש"י בשורה הוא להם, נגעי הבתים מעוררים את האדם לתשובה, שהרי קורות ביתו של אדם מעידים עליו, וכתוצאה מכך ישוב אל ה' ולפיכך בשורה הוא להם.

(בית ישראל)

☆

ברש"י שהנגעים באים עליהם. אין לך בשורה טובה מניתוח ועקירת המדה הרעה של צרות עין, ומאחר שטומאת האמוריים שהוא צרות עין טמונה בבניהם, לפיכך בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, בכדי ליתוח את הבית, ובכך תיעקר אותה מדה שהיא נחלתכם.

☆

ועפר אחר יקה. אדם יסורו מעפר, ולאחר שגופו נפגם בחטאי, שומה עליו לכתתו ולהחליפו בגוף אחר, וזהו ועפר אחר יקה.

(פתגמי קדישין)

☆

זאת התורה לכל נגע הצרעת. דהחללים והנגעים באים מחמת שפגם בתורה, וכשעוסק בתורה מכפרת עוונותיו ונתרפא, וזהו הפי' בפסוק זאת התורה מועיל לנגע צרעת שמרפאת לכל בשרו.

(דגל מחנה אפרים)

הכהן, שהצדיק יפנה אליו לכל ידח ויפול לבאר שחת.

(קרבן העני)

☆

ביום טהרתו וחובא. אין לך שבירת היצר גדול כמו שיעבור המצורע, לאחר שדגל כביכול באמת, וכאשר ראה מה שנראה בעיניו כעוול, מספר מיד לאחרים על אף שיש בכך לשון הרע, לפי שהקפיד על האמת, ואילו כעת ביום טהרתו, וחובא אל הכהן, חייבתו התורה להודק לכהן שדרכו הפוכה לגמרי שהרי בהיות הכהן אורב שלום ורוחף שלום, משנה היא מהאמת מפני דרכי שלום ודוקא על ידו נטהר המצורע.

(שיח שרפי קודש)

☆

ביום טהרתו וחובא אל הכהן. הדביקות בצדיק זה שהחובא אל הכהן זה ביום טהרתו טהור הוא שכל המחובר לטהור טהור.

(משמרת איתמר)

☆

והנה נרפא. רפואת האדם מותנית במדת השמחה, וזהו והנה נרפא, אין והנה אלא לשון שמחה.

(מאור ושמח)

☆

נגע הצרעת מן הצרוע. בשעה שיתבונן בסיבת הצרעת היא החטא, ויכיר בחטאו מן הצרוע, אזי והנה נרפא מוכחט הוא שיירפא.

(בת עין)

☆

ושני תועלת ואזוב. ברש"י ישפיל עצמו מאותו פי' מאותה גאוה שנתרפא כבר עליו להוסיף ולהשפיל עצמו, בכדי שלא תווח עליו דעתו על כך שנמסר מגאותו.

(תולדות יעקב יוסף)

☆

ברש"י כתולעת וכאזוב. שאותה שפלות חייבת להיות בפנימיות ובחיצוניות כפולה ומכופלת.

(אמרי יוסף)

☆

את האחד הטאת ואת האחר עולה. לא די בחטאת תיקון החטא אלא ואת האחד עולה, שומה עליו להתעלות, ואז לפני ה'.

(דעת משה)

זאת תהיה תורת המצורע. כמה שחטא עליו להתרצות וכשם שהשתמש בדיבור שבפיו לרעה, בדברו לשון הרע, כך מדה כנגד מדה עליו לנצל את כח הדיבור לטובה ולהרבות בדברי תורה, ובכך יטהר.

(מי השילוח)

☆

זאת תהיה תורת המצורע. כאשר אין בית המקדש קיים, אזי תורת המצורע דיני התורה העוסקים בטהרת המצורע, ביום טהרתו, הם שיטהרו את המצורע מנגעיו.

(צבי צדיק)

☆

זאת תהיה תורת המצורע. י"ל פי' הפסוק זאת תהיה תורת, התנאי לתורה ומצות הוא להרחיק ממחשבו בעת עסק בהם את חטאיו ופשעיו, המצורע מלשון מוציא רע, כי אחרת עלול הוא להימנע מקיום המצות בתואנה שאינו ראוי לכך.

(חלקת יהושע)

☆

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. פי' זאת תהיה תורת המצורע, פי' מוציא רע והוא עזיבת החטא, ביום טהרתו כלומר כאשר מטהר עצמו לעשות מצות ומעשים טובים, הנה זאת תהיה תורתו, שיכנס בבחי' זאת שהוא יראת שמים.

(באר מים חיים)

☆

זאת תהיה תורת המצורע וכו' וחובא אל הכהן. י"ל דהמצורע הוא המוציא רע מדבר לשון הרע ופוגם בדיבור הרומז לשכינה הנקראת זאת, ותורה שבעל פה קרינן לה כידוע, ובעל תשובה באותו אבר שפגם בו צריך לתקן, לזה תקנתו שיעסוק בפיו בתורה שבעל פה הנקראת זאת, וזה תיקוני השכינה הנקראת זאת, לזה אמר זאת תהיה תורת המצורע, בזאת דוקא, ואח"כ אמר עוד דרך לתשובה, וחובא אל הכהן הוא צדיק הדור, ונקט וחובא דאם אין לו דעת ואמונת צדיקים, מוצה לדבר ולהביאו על ידי כך, וצוה השי"ת ויצא

מנהג ישראל תורה

אבותינו ואבות אבותינו האבן זיך געפירט אז

פאר פסח

ליידיגט מען אויס די הייליגע

רבי מאיר בעל הגס פושקעס

לבקשת הרבים

וועלן מיר אראפקומען אפצונעמען דאס געלט

פון אייער יטב לב פושקע

באר פארק

משה חיים קאהן

718-812-5249

וויליאמסבורג

יעקב הערש צין

347-623-5486

מאנסי

יואל נפתלי ווייס

845-270-2946

קרית יואל

יואל צבי הירשפעלד

845-662-4091

לאנדאן

יואל פאגעל

07984745640

מאנטריאל

קלמן אליעזר לעווי

514-915-6315

געדענקט: אויפן יום טוב פסח הבעל"ט

דארפן מיר נאך שאפן אריבער

א האלב מיליאן דאלער

כדי צו קענען שיקן די גאנצע תמיכה ביז פסח הבעל"ט!

יעדע פרוטה איז אונז קריטיש וויכטיג

פאר א פושקע אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:

845-782-3091 · 718-387-1213

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת ואמרים
על פרשת השבוע ערובים וסדורים

אמרות טהורות כי על ויהי האדם לנפש חיה תרגומו לרוח ממללא, אשר שבת יומא דאורייתא אמרות טהורות, גם שבת ר"ת "שגורה תפלת"י בפי כי מבואר בזוהר הק כי מאן דאית ביה לישנא בישא צלותיה לא אעלה קמיה קב"ה עד דאיהדר בתשובה, דכתיב ביום טהרתו והובא אל הכהן, והנה שבת ר"ת "שבת" בו "תשיב" וע"י התשובה תפלתו שגורה בפי שנעשית גדפין לתפלתו לעלות למעלה, ויש לרמוז אשר לזה הוזקק לטהרת המצרע צפרים שיש לה כנפים ומפטפטין לרמוז להנזכר ואמר ושלח את הצפר החי על פני השדה רמוז לנשמה יתירה שמקבל מע"פ השדה בחי חקל תפוחין, לכן צפ"ה חיה שד"ה עולה מספר שבת גם א"ת הצפר החיה על פני השדה עולה מספר בשכמל"ז סוד שלימות כנפי החיות כידוע שזוכה לזה ע"י התשובה וע"י יתעלה תפלתו. (אור למאיר)

ע"י ענג שבת מהפכים מנגע לענג

איתא בזוה"ק מאן דיכל לענג השבת ולא עביד איתתהפך לי' ענג לענג. ממילא מדה טובה המרובה ע"י ענג שבת מתהפך הנגע לענג. והנה פי' ענג. "עדן נהר גן". כדכתיב ונהר יוצא מעדן להשקף את הגן. והנה כמו שהוא בעולם כך הוא בנפש. שהרי האדם עולם קטן וכת"י וישם שם כו' האדם אשר יצר. א"כ צורת האדם שוה לצורת הגן עדן. וגם האדם נחלק לג' חלקים. עדן נהר גן. בבחי' נר"ג. וגם בגוף מוח לב כבד. וצריכין להיות נמשכין כולם אחר המוח. וזה טוב לב משתה תמידי. וזה בחי' ענג. ולכן בש"ק דיש נשמה יתירה נפתח שער הסגור בימי המעשה. ומקבל הלב הארת המוחין. והוא היפוך המצורע. שנסגר ומתטמטם הלב שא"ל לקבל ולהיות נמשך אחר המוחין שבראש. ולכן בטהרת המצורע צוה ליתן על תנוך אזנו ובהן ידו ורגלו. לרמוז על תיקון ג' החלקים שבאדם. ראש גוף ורגלים. והאדם צריך לשמור הגוף כדי שיוכל להתמשך אחר הנשמה כדכתי' לעבדה ולשמרה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת. שכפי השמירה כך יכול לקבל חיות מהנשמה ולכן כתיב והזרות כו' ולא כו' בטמאם את משכני. כדאיתא לעולם יראה אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך (מעשי) [מעין] וכמו דכתי' שער כו' סגור יהי' כו' כי ה' אלוף ישראל בא בו. ובימים השבת יפתח. כן הוא באיש ישראל נקודה מסוגרת שהיא חלק אלקי ממעל. ובימים השבת יפתח כו'. והוא בחי' נשמה יתירה וענג שבת כמ"ש. (שפת אמת)

בזכות שבת ניצול מדינה של גיהנום

ולאיש אשר ישכב עם טמאה, ג' במסורה, דין, ואידך ולאיש בשת בן שאול (שמואל ב' ב') ואידך ולאיש שתיים מכסות (יחזקאל א'). וי"ל על פי מאמר חז"ל (שבת ק"ה) המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עובדה אנוש, כדור אנוש, מוחלין לו, ואמרו שם, שזכות שבת ניצול מדינה של גיהנום, ובברכות (י"ב) אמרו, כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו, הרי מהו כי אלו השתיים, שבת ובשבת, הם סגולה להנצל מדינה של גיהנום ולמחילת עונות. וזה שרמזו במסורה ולא"ש אשר ישכב עם טמאה, שעשה עבירה המטמאת את נפשו וראוי לו לרדת עליה לשאול תחתית, ולא"ש בשבת בן שאול, הגם שהוא בן שאול תחתית, מ"מ אם הוא איש בש"ת שמתבייש על העבירות שעשה, וגם בש"ת אותיות שבת שהוא איש המשמר שבת כהלכתה, הוא ניצול מדינה של גיהנום. כי ולא"ש שתיים מכסות, כי שתיים אלו שבת ובשבת, מכסות על כל פשעיו ומוחלין לו על ידיהם את כל עונותיו. (קדושת ציון)

השבת מרפא הן לחולי הנפש והן לחולי הגוף

זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן. ידוע אשר מדת מלכות נקראת זאת והיא מדה שביעית (מז' מדות הקדושים), שהוא שבת קודש, וי"ל דתיבת זאת מרמז על שבת כי אות ז' (מזאת) מרמז על שהוא יום השביעי, ואות א' מרמז מה שאמרו רז"ל מחד שביך לשבתך, דהיינו להכין עצמו בשבת ימ' המעשה בקדושה כדי שיהא יכול לקבל קדושת שבת, ואות ת' כמ"ש בס' ציירה המליך אות ת' בחן וקשר לו כתר וצר בו צדק בעולם ויום שבת בשנה, והנה שבת קודש סגולתו לרפואות הן לחולי הנפש הן לחולי הגוף, כמו שאמרו רז"ל שבת הוא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, לכן יש לומר דמטעם זה נאמר כאן אצל טהרת המצורע תיבת זאת המרמז על יום השבת שבו רפואה קרובה לבוא, גם אשר המליך אות ת' בחן וצר בו שבת בשנה אשר לזה סגולתו לטהרת המצורע אשר מצרע עולה ת' וזה זאת תהי' תורת המצורע ואמר ביום טהרתו אשר ביום עולה ח"ן שצר בו שבת, ולזה הוא מסוגל לרפואה, ואמר והובא אל הכהן הוא בחי' שבת כי שבת אין לו בן זוג אלא כו"י וכן אותון כהן אין להם זוג וזה יש ג'כ לרמז בפסוק והי' בעור בשרו לנגע צרעת וגו' וראה הכהן ביום השביעי שהוא שבת אשר שבת ח"ן ממתיק במספרו צרעת ומרפאהו מן הנגע כנרמז בר"ת יו"ם י'שבעו וי'תענגו מ'טובך שמתהפך מנגע לענג בשבת קודש. (אור למאיר)

ע"י שמירת שבת יזהר מאיסור לשון הרע

זאת תהי' תורת המצורע, ג'ל דאיתא בעריכין דט"ו כל המספר לשון הרע ראוי לסקול באבנים, ופי' התפ"ג הטעם דאמר ר"ח שם כל המספר לשון הרע אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם שנאמר מלשני בסקר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל אתו לא אוכל אלא אתו לא אוכל ע"כ, הרי קמן שהמספר לשון הרע גומר לסילוק, ואם תסולק השכינה ח"י יש מקום לחילול שבת שהקב"ה משיב רוחות ומוריד גשמים כשאלת טורונסורפוס הרשע עם התשובה שם שכל העולם בד' אמות שלו ולא שייך כשמשלך שכיתו והמחלל שבת חייב סקילה, ע"כ איש שהמספר לשון הרע ראוי לסקול באבנים עכ"ל ולפ"ז יש ששם נגד עיניו יום השבת - אשר אז הקב"ה מוריד הגשמים כמבואר ברש"י בחקוית על ונתתי גשמיכם בעתם בלילי שבתות, זה בטח מונע עצמו מלדבר לה"ה שלא יענש במיתת סקילה, וז"ש זאת - הוא שבת כמ"ש במ"ר אחרי עה"פ בזאת יבא אהרן, תהי' תורת המצורע, שבת תהי' תורתו של המצורע הוא הבעל לשון הרע והולך רכיל, ואם המצורע יעסוק בענין זה אז יראה וידע ויבין העון והעונש של הלשון הרע והרכילות וימנע מלשון מדברת גדולות. (זכור ושמו)

ע"י שמירת שבת יתעלה תפלותינו למרום

וצוה הכהן ולקה למטהר שתי צפרים חיות טהורות פירש"י לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא פיטפוט דברים לפיכך הוזקקו להטהרתו צפרים שמפטפטין, עיי"ש, י"ל ברמז שתי צפרים היינו ב' פעמים צפ"ה גימ' תש"מ ר"ת של "מדבר שקר תרחק", כי קרבן זה בא לתקן פגם לשון הרע שנקרא שקר ועיקר תקינו הוא בשבת כנזכר שאז הוא רחוק מהשקר אשר אפילו עם הארץ אימת שבת עליו וירא לשקר (ונרמז אשר מאכלי שבת טעם מ"ן בהם אשר מ"ן במה רבתי גימ' תש"מ ר"ת מדבר שקר תרחק) ומתקן אז פיטפוט לשון הרע שדיבר, ואמר חיות טהורות היינו

בית המדרש הגדול "יואל משה" דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

ג"ם ברזך יהיה

ברגשי הודאה וחובה, נשגר בזה ברכה מרובה, ברכת מזל טוב, כמלוא הטנא רבבה, אל מעלת כבוד ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה, ובמיוחד לרומם בית מדרשינו בתפארה, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, במידה מרובה וגדושה, איש חמודות רב תבונים, מקבל את כל אדם בסבר פנים, שמו הטוב נודע בשערים, במעשיו הטובים ופעליו הכבירים, שבחו בפי ישרים

הרב בני החשוב הצעלה והנכבד, רודף צדקה וחסד

מוה"ר גרשון מענדל גיימאן הי"ד

מנכבדי קהילתינו הק' בקרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, ורוממות קל בגרונו,

בנישואי נכדתו שתחי' למזל טוב ובשעטו"מ

בת בנו ידידינו היקר והנעלה מוה"ר חיים יחזקאל גיימאן הי"ד

עב"ג בן ידידינו מתלמידי ישיבה"ק פה ב"ב יצ"ו מוה"ר משה לייב טרעגער הי"ו

יה"ר שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, עושר ואושר בבת אחת, וירוה תענוג ונחת דקדושה, ובשכר מעשי הצדקה והחסד יתברך בכל ברכאן דנפישא, וכט"ס

החותמים למען שמו בתודה וקול זמרה

הגבאים

בשם מתפללי ביהמ"ד

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

לו מבחי' חיות ומאי אהני ליי במה שבא לעולם הזה שינע לריק שאין לו כלום משלו ועזב לאחרים חילו ועייב נקרא מת שאין לו כלום משלו שהוא בבחי' חיות מעצמו, ועם זה יתבאר המדרש מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע שלא ידבר להייר ואז אם יקיים ועשה טוב הרי הוא בבחי' חיים, ומסיים המדרש לפיכך משה מזכיר את ישראל זאת תהי' תורת המצורע המוציא רע ר"ל דאם מוציא רע היינו שמדבר להייר אף כל מה שעשה לטוב כל הימים אינו עולה בידו כלל. (עצי חיים)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. ואפשר לומר בהקדם לבאר הפסוק אשרי הגבר אשר יסירנו יה ומתורתך תלמדנו, והנה אמרו חז"ל כל הלומד תורת עולה כאילו הקריב עולה וכשם שאפשר לצאת ידי חובת קרבן בלימוד הפרשה כמ"ש ונשלמה פרים שפתינו ה"ה אם זוכה האדם אזי אף אם נגזר עליו יסורים יוצא הוא במה שלומד בתורה בפרשת נגעים ויסורין ונחשב לו כאילו באו עליו יסורין בפועל, וזשיה אשרי הגבר אשר יסירנו יה אימתי שבהו של אדם שהקביה מיסורנו, באופן שמתורתך תלמדנו כלומר שיוצא ידי חובת היסורין עיי' לימוד התורה ולא שיבא עליו היסורין בפועל, וזשיה זאת תהי' תורת המצורע שתהי' הוי' וקיום לתורת המצורע מבלי שתבא עליו הצרעת בפועל רק עיי' לימוד תורת המצורע, והו' ביום טהרתו באם יטהר עצמו ויקבל על עצמו עול מלכות שמים בשלימות אז די לו בלימוד הפרשה ויחשב לו כאילו באו עליו הנגעים בפועל, (דברי יואל)

השומע, וזשיה זאת תהיה תורת המצורע המוציא רע כדאי במדרש היינו שמוציא רע מלב זולתו להשיבם למוטב, ביום טהרתו של עצמו דיקא אז יוציא מלב זולתו וכאמור. (ייטב לב)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. ויבואר עפ"י דאיתא במס' ברכות לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו' ואם לאו יזכר לו יום המיתה שנאמר רגזו ואל תחטאו וכו', והנה אמרו דמצורע נוטריקון מוציא רע, וזשיה זאת תהיה תורת המצורע היינו להוציא הרע מהינו היצוה"ר עיי' כה התורה, וממילא יהיה ביו"ט טהרתו שתיכף באותו יום יוכל לטהר עצמו מכל שמץ ודופן, לא כן הדרך האחרון הנ"ל הזכרת יום המיתה יום האחרון מועד לכל חי, כי זהו רק טהרה התלויה בזמן באחרית הימים וכמ"ש ותשחק ליום אחרון, אבל עיי' התורה יוכל תיכף ומיד לטהר עצמו מכל סיג ופגם, והו' ביום טהרתו, באותו יום תיכף יטהר עיי' התורה דמגינא ומצלא מן החטא. (קדושת י"ט)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. ובמדרש איתא הה"ד מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב וכו' לפיכך משה מזכיר את ישראל זאת תהי' תורת המצורע, וז"ל והנה אמרו חז"ל מצורע חשוב כמת כי ידוע דצרעת בא על עון להייר כמבואר בגמ' (ערכין ט"ו) ואיתא בספח"ק דמי שמדבר לשהייר נוטלין ממנו כל המעשים טובים מה שעשה ועיי' אמרו דמצורע חשוב כמת כיון דלית ליי מגמריי כלום ואין

ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אהותכם. במדרש איתא וזשיה אך טוב לישראל אלהים לברי לבב, וצ"ב, ונ"ל כי יש לפרש הפסוק אך טוב לישראל וכו', דאלקים שהוא דין ג"כ טוב לישראל כי לישראל אוהבי שמו כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, רק זו אם הם ברי לבב דהיינו זך לבם כאמונה ולבם נכון בטוח בהי' שהכל לטובה כמו ר"ע ונחום איש גמזו אז באמת נהפך הכל לטובה, והנה המופת והראיה לזה נתינת הנגע בקירות הבית דנראה שהיא מכה משולחת שלא כדרך הטבע בשצף קצף ובאמת ביארו חז"ל כי היא לטובת ישראל כדי שימצאו מה שהטמינו האמוריים, ועפ"י יתבאר המדרש ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אהותכם, ומה ראייה כי אך טוב לישראל דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אלהים לברי לבב, שאף מידת הדין תטיב עם בני ישראל. (ישמח משה)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. והנ"ל בזה והנה כתיב הוכח תוכיח את עמיתך ופירשו בו הוכח לעצמך ואח"כ תוכיח וכו' כמו שאחז"ל קשוט עצמך ואח"כ קשוט לאחרים, וכן פ"י הר"מ אלשיך והיו הדברים וגו' על לבבך, ואח"כ ושננתם לבנך, והיינו דכתיב קשרם על לבך וגו' ואח"כ ענדם על גברותיך להשמיע זולתך, עכ"ה, עיי' אין לומר ד"ת ומוסר בלתי אם לבו תמים ומתאחד עם דבריו נאה דורש ונאה מקיים אז יצליח ויעשה פרי להצמיח תורה ויראת שמים בלב זולתו, משא"כ אם לבו כל עמו והוא אינו בעצמו כפי מה שמורה דרך זולתו אז לא יכנסו דבריו בלב

לאדענט איין א
"היימישן" אורח
 צום סדר

אדאנק די שטיצע פון אנ"ש לטובת

קמחא דפסחא ידי חסד
 שע"י מפעל החסד ידי משה

וועלן "איינערע געסט" אנ"ש אין ארה"ק
 אי"ה באקומען די צרכי החג מיט הרחבה גדולה

ביי די מלוה מלכה
 די וואך קענט איר אפקויפן דעם זכות פון

פאר בלויז \$180
צרכי החג

פאר א גאנצע משפחה

אדער די טיילווייזע זכותים

דערמיט וועלן מיר האבן א
 חלק פון די יו"ט פסחא און די
 שטיבער פון אונזער ברודער
 אין ארץ ישראל ווי אנדערש
 וועלן מיר זאגן ביים סדר טאכט
 אין די הגדה די ווערטער:

**"כל דכפין ייתי
 ויכול... לשנה
 הבאה בארעא
 דישראל"**

פאר \$100

דער זכות פון די
אלע ירקות
 פאר א משפחה

פאר \$54

דער זכות פון די
פלייש חלוקה
 פאר א משפחה

**אלקא
 דמאיר
 עננו**

פאר \$26
 דער זכות פון א קעסטל
גרעיפ דזשוס
 פאר א משפחה

היינטיגן מוצש"ק - אין קרן ויואל משה

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

שתי ציפרים חיות

יסופר שכשהי' הרה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע בהאסיפה כללית בלבוש בשנת תרמ"ב עם כמה מאות גדולי ישראל, ובעת שרצו המתחדשים להרוס דת היהודית רח"ל צעק ככרוכי בקול להבת אש, והיה אז אצלו אחד מגדולי וצדיקי הדור וישב ושתק, ואמר לו הרה"ק הלא כתיב "עת לחשות ועת לדבר" וכעת הגיע העת לדבר ולא לחשות ולמה אתם מחשים, ופירש אז מה שקשה בעיניו בענין הציפרים שהיה המצורע מביא, אחת נשחטה ואחת נשארה חיה, ולכאורה בשלמא הציפור השחטה באה לרמז לו על שפטט ודיבר דברים אשר לא כדת, כמ"ש שם רש"י"ל שהנגעים באים על לשון הרע שהוא משה פטופטי דברים, לפיכך הוזקק לטהרתו ציפרים שמפטטין תמיד בצפצוף קול, והציפור השחטה מרמזת לו כמו שהציפור השחטה אינה יכולה לדבר, כמו כן היה לו לשתוק ולא לדבר לשון הרע, משא"כ הציפור החיה למה באה, הלא הוא בא כעת לתקן עוונותיו ואין קטיגור נעשה סניגור, רק הענין הוא דכשם שהציפור השחטה באה לכפר על שדיבר במקום ששתיקתו היתה יפה מדיבורו, כמו כן הציפור החיה באה לרמז לו לשוב על מה ששתק במקום שדיבורו היה יפה משתיקתו, כגון במקום שהפושעים רוצים להרוס ח"ו דת היהודית. (קול התור)

שואלין ודורשין בהלכות פסח

סיפר הרה"ק ר' צבי הירש מליסקא זצוק"ל פע"א שבת הרה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זצוק"ל בעיר אחת ואיש אחד משם נסע אלי לשבת, וצויה אותו הרה"ק מנדבורנא שיאמר לי בשמו דבר תורה, והוא: המחבר בשו"ע הל' פסח כתב "שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלושים יום" וכתב ע"ז הרמ"א "המנהג לקנות חטים לחלקם לעניים לצרכי פסח" וקשה מה ענין זה לזה, אלא כך כוונת הרמ"א: אמת היא ששואלים ודורשים בהל' הפסח אך מה איכפת לי אם תדרוש או לא תדרוש העיקר שתקנה חטים לחלקם לעניים.. מיד המשיך - הרה"ק מליסקא - כשהחסיד מסר לי את דברי הרה"ק מנדבורנא זצוק"ל, ראיתי שהוא בעל רוח הקודש, כי בכל שבת הגדול הייתי תמיד מתקשה בקושיא זו על הרמ"א, ובא הוא ושלח לי תירוץ, והנה קודם שבת הגדול של אותה שנה באה אשה אחת לפני בבכי גדולה, שאין לה עוד מצות לפסח, ונזכרתי תיכף בדברי הרה"ק מנדבורנא, והיות שכולם היו טרודים אז בעבודתם לצרכי החג, שלחתי את חתני ובנותי וגם אני נלויתי עמם לאפות מצות בשביל האשה, ומי מבעלי הבתים ראו אותנו יוצאים והוא לא יצא, ומיד הניחו כולם את עבודתם ויצאו אתנו ובמשך חצי שעה נאפו לה המצות ונהניתי הנאה גדולה, עכ"ד הרה"ק מליסקא. (בפי ישרים)

זאת תהיה תורת המצורע

אל הרה"ק ר' מאיר'ל מפרימישלאן זי"ע נכנסה אשה במר נפשה ופרצה בבכיה נוראה על אודות בנה יחידה ששלטונות הצבא רוצים לקחתו הימנה, פתח הרה"ק ר' מאיר'ל את פיו ואמר הן כתיב וידבר ה' אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצורע, צדיק הדור נקרא משה, וידבר ה' אל משה, ה' מדבר ואומר אל כל צדיק שבדור לאומר שיאמר עצתו וגזרתו על כל דבר ודבר, ובכן המשיך הרבי כהרגלו - מאיר'ל אומר - זאת תהיה תורת המצורע, על צרה זו תהיה העצה שבנה ייעשה מצורע, ועל ידי זה יצא לחפשי, אבל בתנאי ש"כיום טהרתו" בו ביום שישתחרר ויצא לחפשי חנם יהיה טהרתו ויטהר לגמרי מצרעתו, וכאשר גזר אומר כן קם וכן היה. (דברי מאיר)

הובא אל הכהן

סיפר הרה"ק ר' אהרן הגדול זצוק"ל ששלח בעל תשובה אחד להמגיד זצוק"ל וכתב לו, המוכ"ז מכף רגלו ועוד ראשו אין בו מתום פצע וכו' והוא רוצה להתקרב אל האמת, הבעל תשובה המשיך בדרכו זמן ארוך, וכשבא אל המגיד ז"ל הביט עליו מלמעלה למטה ואמר שאינו רואה שיהי' פגום כ"כ, והרה"ק ר' אהרן בוודאי כתב את האמת, אלא שהדרך טיהר אותו הרבה, וזהו זאת תהי' תורת המצורע, והובא אל הכהן שיהי' נודד ממקומו אל הצדיק, ועי"ז וראה והנה נרפא הנגע, שזה בעצם יהי' לו לרפואה גדולה. (בית אברהם)

והנה נרפא נגע הצרעת

שמעתי שפעם אחת היה הרב היחסן מו"ה פאווויש הרב מיאברוב [זצ"ל] חולה מסוכן עד מאוד, וכשנתרפא נסע לבעלזא ובשבת קודש בסעודה אמר הרה"ק מהרי"ד זיעוכ"י תורה הלזו וזלה"ק: בפסוק זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע, דהנה כשבאים אל הצדיק שיתפלל עבור חולה ואח"כ נתרפא החולה אין רשאי הצדיק לדמות בנפשו שתפלתו הועילה שנתרפא, החולה אינו רשאי לחשוב שבזכות צדקת עצמו נתרפא, רק שתפלת הצדיק הועילה לו, ועל ידי זה עזר לו השי"ת ונתרפא, והנה הצדיק הוא בבחינת כהן שהקריב הקרבנות של ישראל, כמו כן הצדיק מעלה תפלתם של ישראל שיתקבלו לרצון לפני השי"ת, וזהו כוונת הפסוק זאת תהיה תורת המצורע, החולה ביום טהרתו דהיינו כשיתרפא והובא אל הכהן היינו שיתלה רפואתו בזכות תפלת הצדיק שהתפלל עליו, וכנגד זה וראה הכהן הצדיק והנה נרפא נגע הצרעת החולי מן הצרוע, היינו שהוא מן החולה עצמו בזכות החולה עצמו, עד כאן דבריו הק' ודפח"ח ושפתים ישק. (דיבורים קדושים)

מפעל "קמחא דפסחא"
שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר
קרית יואל - בני ברק

טייערע ברידער

החלצו חושים ושאו ידיכם קודש
העלפט ארויס מיט א ברייטע שטיצע
צו באלייכטן אויף יו"ט פסח הבעל"ט
הונדערטער שטובער פון אנ"ש אין ארה"ק

ווען איר וועט זאגן ביים הייליגן סדר נאכט די ווערטער
כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח
וועט איהר קענען אינזינען האבן די ארימע משפחות פון ארץ ישראל

אין זכות פון באלייכטן
אידישע שטובער
וועט איהר זוכה זיין
צו א לעכטיגן תמיד
ונזכה לאכול מן הזבחים
ומן הפסחים בביאת
גוא"צ במהרה בימינו אמן

רשט איין אין
א זכות משפחה
מיטן סכום פון
בלויז 180 דאלער
האט איהר די זכיה
אויסצואלן דעם יו"ט פסח
פאר א היימישע משפחה
מענ"י אר"י

THOMAS GRIFFIN

קול התאחדותינו שע"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

זאת תהיה תורת המצורע:

י"ל, הסמיכות לפרשה הקדמת כתיב "לטהרו או לטמאו" לתחילת הפר' "זאת תהיה תורת המצורע" ע"פ מה שאמרו (ערכין ט"ז:) אמר רבי חמא בר חנינא מה תקנתו של מספרי לשון הרע אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה וכו' ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו וכו' רבי אחא ברבי חנינא אומר סיפר אין לו תקנה וכו' אלא מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה ואם ע"ה הוא ישפיל דעתו, וז"ש "לטהרו" שלא יספר לה"ר "או לטמאו" אחר שסיפר לה"ר יש להם תקנה ומה התקנה אם ת"ח הוא "זאת תורת המצורע" ודרשו חז"ל (ערכין ט"ז:) זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע, היינו יעסוק בתורה ואם הוא ע"ה יולקחו למטהר וכו' עין ארו ושני תולעת ואזוב" ישפיל דעתו כתולעת ואזוב.

(ברית שלום)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו:

איתא (ויקרא ט"ז ד') זאת תהיה תורת המצורע הה"ד ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי, י"ל שהיה קשה למדרש הל"ל זאת תהיה טהרת המצורע לכן מתרחץ הכוונה הוא שתרדתו של המצורע אינה תורה כל זמן שהוא רשע רק ביום טהרתו אז תורתו תורה, וז"ש "זאת תורת המצורע" רק "ביום טהרתו" אבל מקודם תורתו אינה תורה משום "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי".

(ילקוט הגרשון)

את הצפור החיה יקח וגו':

הנה כל הפס' בפרשה הם מתחילים באו ו' היינו ב' החבור חוץ מפס' זה, י"ל נפסק בשו"ע (וי"ד ל"ז י"ד) צמקה כולה אם מחמת בני אדם שהפחידה כגון ששחטו אחרת לפניו וכיוצא בזה טריפה, והביא ה"פתי תשובה" שה"ה בעופות, וכאן נאמר "שתי צפרים חיות" ודרשו (חולין ק"מ.) פרט לטריפות, לכן לא כתיב כאן ו' החיבור ללמדך שצריך להפריד ביניהן שלא תראה זו בשחיתת חברתה.

(אונים לתורה)

ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן וכו' על דם האשם:

לקמן במצורע עני כתיב "על מקום דם האשם" ופירש שם רש"י שבא ללמד שאפי' נתקנה הדם יכול ליתן על מקום הדם שאין הדם גורם אלא מקום הדם, וקשה למה משמיע זאת הכת' דווקא אצל מצורע עני, וי"ל הדין הוא (ובחס מ"ד:) אדם מביא אשמו היום ולונו מכאן ועד עשרה ימים, אבל עיקר המצה הוא שיביא שניהם באותו היום לכן מצורע עשיר שיש לו כסף ומביא שניהם באותו היום ואז הדם ישנו עדיין בעין לכן כתיב שם "על דם האשם" על הדם ממש לעומת זאת מצורע עני שאין לו כסף בריח ומביא היום

את האשם והלוג שמן יכול להביא עד עשרה ימים שהדם כבר נתקנה לכן כתיב אצלו "על מקום דם האשם".

(בנין שלמה)

☆

וכפר עליו הכהן וטהר:

זה נכתב במצורע עשיר ואילו במצורע עני כתיב "וכפר הכהן על המטהר" ולא כתיב וטהר, י"ל כי עני לעולם לא יהיה טהור בעת שהיה מצורע הרי אמרו (נדרים ס"ד:) ארבעה חשובין כמת ואחד מהם הוא מצורע ועכשיו שכבר אינו מצורע הוא ג"כ חשוב כמת כדאיתא (שם) עני הוא גם אחד מן הארבעה הנ"ל.

(פרדס יוסף)

☆

ואם דל הוא ואין ידו משגת:

בכל הקרבנות שיש קרבן עני ועשיר יש מחלוקת בגמרא (יומא מ"א) העשיר שהביא קרבן עני יצא ידי חובתו אבל במצורע כולם מודים שלא יצא ידי חובתו והדבר צריך טעם, וי"ל אמרו חז"ל (ערכין ט"ז:) אחד מ' דברים שהנגעים באים עליו הוא צרות עין, ואם מצורע עשיר מביא קרבן עני הוא מוכיח בזה שהצרתו שלו עדיין לא נרפא ונשאר קמצן וצר עין לכן לא יצא ידי חובתו אם הביא קרבן עני.

(ר' יעקבא לנדא)

☆

וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר:

קשה הל"ל ואחר כן תטהר, י"ל הכת' בא לרמז מה דאיתא (כתובות ע"ב.) אמר שמואל מנין לנדה שסופרת לעצמה שנאמר וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה, אבל בשעת טבילה איתא (שרע י"ד קצ"ח מ') צריך להעמיד על גבה יהודית גדולה יותר מ"ב שנה ויום א' בשעה שהיא טובלת, וז"ש "וספרה לה" לעצמה ונאמנת ע"ז אבל "ואחר תטהר" אצל הטהרה היינו הטבילה צריכה שהיה עומד אצלה אחר.

(אמרי יוסף)

☆

והיושב על הכלי אשר יש עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב:

בעה"ט: ורחץ במים. בגימטריא ובארבעים סאה. קשה למה רמזה תורה דווקא בטהרתו של זב הלא כל הטמאים צריכים ליטטר במ' סאה. י"ל הנה איתא (שו"ת ר"א) אדם אפילו אם הוא קטן שכל גופו מתכסה בפחות ממ' סאה אין טבילה עולה בו אא"כ ידא מ' סאה והרמב"ם והראב"ד כתבו דאף אדם מטהר במעין כל שהוא ור"י כתב כסברא ראשונה ולה חסכים איא הרא"ש ז"ל, הנה הואיל ומשונה טהרתו של זב מטהרת שאר טמאים הנטהרים גם במ' מקוה מכונסים ואילו זב דווקא במ' מעין ס"ד שאינו צריך מ' סאה כדעת הרמב"ם קמ"ל דווקא כאן אצל זב "ורחץ במים" שגם הטובל במ' מעין אפי' הכי צריך מ' סאה.

(מקרי דרדקי)

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ורדת והקרת

בענין תגלחת במצורע

ובכס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר

ובאורח מישור על הרמב"ם תי' את קושיית הראב"ד בדרך נכון, דבגמ' מבואר הטעם דישנו בשאלה דזה מפורש בתורה, והרמב"ם מבאר הטעם של המצווה כדרכו של הרמב"ם בכמה וכמה מצוות, אבל כמובן שמכח טעמו של הרמב"ם א"א להקשות על הפסוק משום דלא מפורש בקרא בהדיא, וכן אין להקשות על הגמ' דלימא לן טעמיה, ומביא כמה ראיות נוכחות לדבריו, דהנה הרמב"ם (בספר המצוות ל"ת מ"ג) כתב הטעם דאסור השחתת פאת זקן משום שכומרי הגויים הי' דרכם להשחית זקנים עב"ד, א"כ לכאורה תקשי למה אסרה תורה דווקא גילוח שיש בה השחתה, הרי אפי' אם אינו גילוח שיש בו השחתה ממנו נמי נראה ככהני גוים והוי ליה' חוקת הגוי, אלא על כרחך דלא קשה מידי דהטעם א"צ להיות שזה בכל ענין שצוותה תורה.

וכן מביא ד' הפסקי מהרא"י שכ' (סי' ק"ח) דאין להקשות על הסמ"ג דכתב שהטעם שאין מניחין תפילין בשבת משום דיש כבר שבת ומילה שהם שני עדידות לשני אותות, ולכא' לפי"ז הטעם במתו אחיו מחמת מילה דאין מלין אותו, נימא דינא תפילין בשבת, משום דאין לו ב' האותות, אלא על כרחך דלא קשה דרך אגדה בעלמא הוא, ולפי יסוד הנ"ל מתורץ קושיית ספר בה"ז שהקשה על הרמב"ם דמבאר דהתגלחת דוחה הניירות כיוון שכבר נטמא וימי חלוטו אין עולין לו וכו', ולכא' לפי"ז תקשי אמאי בימי הסגירו ג"כ דוחה תגלחת, ולפי"ד הנ"ל לא קשה דאע"פ דהרמב"ם כתב הטעם מ"מ אינו שווה בכל ענין.

ווק' הבה"ז בלא"ה לא קשה דבוודאי עיקר הטעם שתגלחת דוחה כיוון שנטמא וזה שהוסיף וכו' דאין עולין לו ימי חלוטו לרווחא דמילתא נקטיה, אבל פשיטא דעיקר הטעם משום שנטמא, וא"כ אין נפק"מ בין טמא מוסגר למוחלט ודו"ק.

ובשו"ת שואל ומשיב (ח"א סי' קפ"א) מיישב קו' הראב"ד בהקדם מה שהקשה על עצם ד' הגמ' דכתב שניירות ישנו בשאלה וע"כ עשה דתגלחת דוחה אותה, ולכא' קשה לפי"ד התוס' בכריתות (דף י"ג:) ד"ה ארבע וכו',

הרמב"ם (כפ"ז מהל' נזירות ה"ו) כתב נזיר שנצטרע ונרפא מצרעתו בתוך ימי נזירותו הרי זה מגלח כל שערו שהרי התגלחת מצוות עשה שנאמר וגלח את כל שערו ועשה דתגלחת דוחה ל"ת דנזיר, ואע"פ שזנזיר הוי עשה ול"ת דכתיב קדוש יהי' גדל פרע, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, מ"מ כיון שנצטרע בתוך ימי נזירותו ממילא כבר נטמא בצרעתו א"כ בטל העשה מאליו, ונשאר רק הל"ת של תער לא יעבור על ראשו ולפיכך בא העשה של תגלחת ודוחה הל"ת של נזירות, עכתו"ד הרמב"ם.

והראב"ד חולק על הרמב"ם וכ' דבריש יבמות הרי מבואר הטעם שזנזיר מצורע מגלח שערו בתוך ימי נזירותו, וטעמו משום דהוי ל"ת ועשה שישנו בשאלה ולא כטעמו של הרמב"ם, וכולם כאחד נתייגעו למצאו ביאור בד' הרמב"ם בשנותו את טעמו מהמפורש בגמ'.

הטורי אבן מבאר ד' הרמב"ם דאלו ואלו דא"ח וצריכים שני הטעמים כדי להבין אמאי נזיר שנצטרע מגלח בתוך נזירותו, דלכא' תקשי האין עשה דתגלחת דוחה ל"ת דנזיר, הרי לא היא בעידנא דהרי מיד כשגילח שער אחד עבר על הלאו דנזירות והעשה אינו מקיים עד שיגלח כל שערו כדכתיב וגלח "כל" שער, ונמצא דבעידנא דמיעקר לאו לא מקיים העשה, וע"כ הוכרח הגמ' להוציא טעמ"א מנרתיקה, דמשום דישנו בשאלה דהרי יכול לשאול על נזירותו, ואי בעי מצי למימר לא בעינא לניזורתי, וא"כ ליתא כלל לל"ת דנזיר, ולכך דוחה העשה של מצורע את הל"ת, בצרעת, וע"כ הוצרך ג"כ הטעם דכן ישנו בשאלה.

אמנם אכתי תקשי דא"כ נילף מהכא דעשה דוחה ל"ת ועשה דמהיכא תיתא דכיוון שישנו בשאלה קיל טפי, ע"כ כתב הרמב"ם העשה בטל מאליו וכדבריו, וגם הל"ת בטל הטעם דישנו בשאלה, א"כ שפיר אתיא עשה דתגלחת ודחי, ומובן ע"י שני הטעמים דווקא, וטובים השניים, ודו"ק.

ולאמיתו של דבר כ' הכסף משנה על קו' הראב"ד ד"ל דתרי טעמא איכא וחד מינייהו נקט, עכ"ד ולפי"ד הטו"א מובן.

וא"כ עפ"ד החת"ס יתיישב ג"כ שי' הרשב"א.

ובדברי יחזקאל (סי' יב) הקשה ע"ד החת"ס דאין הנדון דומה לראי' דשריפת קדשים באנשים יש ביו"ט עשה ול"ת, ובנשים ליכא העשה מטעם שזמן גרמא אבל איסור הל"ת בנשים הוא אותו הלאו שיש באנשים, נמצא דבנשים יש אותו הלאו שהוכפל אזהרתו גם ע"י עשה, ומה דנשים פטירי בעשה אינו מגרע אלמותו של הלאו וע"כ לא דחי עשה דשריפת קדשים הל"ת דיו"ט משום דאליס.

משא"כ בנוזר דעיקר העשה דגדל פרע הוא משום שהוא קדוש, וא"כ כשנצטרע ובטל קדושתו, א"כ ממילא בטל סיבת העשה, ואינו אלא לאו בעלמא, ואין לו תו שייכות עם העשה, א"כ הוי הלאו ככל לאו בעלמא שאין עמה עשה ואינו אליס טפי משאר לאווין, ושפיר מצי עשה למידיח, וא"כ הדרא קו' הראב"ד לדוכתא וצ"ע.

ובספר בתר תורה (מהגאון מהר"ם בן הגה"ק מבראדיטשוב זי"ע) כתב לתרץ ד' הרמב"ם ומבאר שלכן כתב הטעם דהעשה נתבטל, ולא כתב טעמו של הגמ' דישנו בשאלה משום שרצה ליתן טעם אפי' באופן דלא שייך הטעם דישנו בשאלה כגון בקיבל עליו נזירות שמשון דאז לא שייך לשאול על נזירותו בכל אופן, וע"כ לא רצה הרמב"ם לכתוב הטעם משום דישנו בשאלה, ע"כ כתב הטעם דמשום דנתבטל העשה דנזירות, וטעם זו שייך גם בנזירות שמשון, ובגמ' נקט הטעם דישנו בשאלה משום דאקרא קאי וקרא לא איירי בנזירות שמשון, משא"כ הרמב"ם דכולל כל נזירות.

אמנם הכלי חמדה הקשה עליו דליכא למימר דזו סברת הרמב"ם דהרי יש לעיין אי שייך כלל העשה דקדוש יהי' בנזירות שמשון, דהרי כל נזירותו הי' מזה שהמלאך הזירו ולא הי' נזיר גמור כדמבאר ברמב"ם (פ"ג מהל' נזירות), ואין רואין בהפסוקים שהמלאך קורא אותו קדוש, ותו אי קדוש הוי האיקר יכול ליטמא למתים ומשמע דאינו בגדר קדוש, ואי נימא דכיוון דמותר למי שקיבל עליו נזירות שמשון ליטמא למתים אינו נפקע ממנו הקדושה במה שנמטמא למתים, א"כ תקשי דאד"נ בימי צרעתו נמי לא יפקע קדושתו כיוון דאינו מוזהר על הטומאה, ואדרבה התייח לד' הגמ' דהטעם משום דישנו בשאלה לא קשיא מנזירות שמשון דהרי כל הטעם נזירות שמשון לא מהני שאלה משום דשמשון הי' נזיר עולם וקיבל עליו להיות כשמשון ע"כ לא מהניא שאלה, א"כ בעצם הנזירות ישנו בשאלה א"כ קיל לגבי תגלחת, נהי דבאופן זה ליתא בשאלה, משא"כ לד' הרמב"ם דהטעם משום דנטמא ואין עולין לו ימי צרעתו במנין ימי נזירותו, א"כ מה יענה בנזירות שמשון דלפי"ד עולין מן המנין א"כ איכא עשה וא"כ הוי נזירות עשה ול"ת.

כתבו דמקודשין אע"פ דישנו בשאלה, מ"מ השתא כיוון שנזרק הדם כהלכתו ליתא בשאלה, עיי"ש, חזו"ן מד' התוס' דאפי' במקום שישנו בשאלה, אבל באופן שכבר התחיל לעשות מצוותו לא שייך לומר הקולא דישנו בשאלה, א"כ ה"נ בנידון דידן אה"נ דנזירות ישנו בשאלה ויכול לשאול על נזירותו, אבל כיוון שנצטרע בתוך ימי נזירותו, וכדברי הגמ' דאז אין עולין לו ימי חלוטו במנין ימי נזירותו, א"כ האיקר שייך למימר דהטעם דמותר לגלח בתוך ימי נזירותו משום דעשה דתגלחת דוחה עשה ול"ת של נזירות משום דישנו בשאלה, והרי בנידון דידן לא שייכא, אלא על כרחק צ"ל דהגמ' אזיל כמאן דאמר דאפי' בנוזר שנצטרע עולין לו ימי חלוטו, ואין צריך למנות מחדש, ודהרי הוא פלוגתא בגמ' (שם ביבמות) אי נזיר שנצטרע ימי חלוטו דהיינו הימים שהי' טמא טומאת מצורע אם עולין לו למנין ימי נזירותו או שאין עולין לו לימי נזירותו) וא"כ שפיר שייך למימר דאית ביה קולא שישנו בשאלה, דעדיין יכול לשאול על נזירותו דהרי הוא עוד בתוך ימי נזירותו.

ולפי זה מובן ד' הרמב"ם דהרי הרמב"ם פסק דנזיר שנצטרע אין ימי חלוטו עולין לו מן המנין וא"כ מובן דלא הי' יכול לומר טעמא דישנו בשאלה, דהרי הדרא קושייתא לדוכתיה דמאחר שאין עולין לו ימי חלוטו, א"כ לא שייך טענת ישנו בשאלה, כד' התוס', וע"כ הוצרך לבאר טעם אחר.

והחתם סופר (בחי' עמ"ס נדרים דף טו. בד"ה קונם סוכה וכו') מיישב ד' הרמב"ם על שלא כתב הטעם משום דישנו בשאלה, עפ"ד התוס' בפ"ק בקידושין (דף ל"ד.) בד"ה מעקה וכו' שכתב דנשים אסורות להדליק בשמן שריפה ביו"ט אע"ג דלכאור' באנשים יש ל"ת ועשה ביו"ט וע"כ לא דחי עשה דשריפת קדשים הל"ת ועשה דיו"ט, אבל נשים דפטורות ממ"ע שהזמן גרמא, וא"כ לית בהו ביו"ט אלא ל"ת א"כ נימא דאתי עשה דשריפת קדשים וידחה ל"ת דיו"ט, ומבאר תוס' דבמקום שיש איסור עשה גם הלאו חמור טפי משאר לאווין ואינו נדחה מפני עשה.

והנה הרי טעם הרמב"ם שנוזר שנצטרע מותר לגלח כיוון שעשה דתגלחת מצורע דוחה ל"ת דנזיר, ואע"פ דאיכא נמי עשה בנוזר, מ"מ כיון שנטמא בטל העשה ונשאר ל"ת גרידא והיא נדחית מפני העשה אמנם אכתי תיקשי דהרי הל"ת אלימא טפי משאר לאו כיוון דיש עמו עשה ולא נדחית מפני עשה כד' התוס' בקידושין, על כן על כרחק צריך לומר גם הטעם דהל"ת ישנו בשאלה וא"כ הלאו קיל טפי, כשאר לאווין ושפיר נדחית הלאו, אבל כמובן דאי לאו ביאורו של הרמב"ם שהעשה נתבטל, לא הי' מועיל הטענה דישנו בשאלה, וע"כ הוצרך שניהם, [ובאמת כתב הרשב"א (בתשו' ח"ג סי' שמ"ג) דאליבא דאמת עשה ול"ת אינן נידחין מפני עשה אפי' כשישנו בשאלה,

די העכסטע דרגא פון צדקה פאר

קמחא דפסחא

פאר הונדערטער "היימישע" עניים אנ"ש אין ארה"ק
פארטיילט דורך

מפעל החסד ידי משה

הכינו!

מגבית מיוחדת

וואס וועט דורכגעפירט ווערן אין די קומענדיגע טעג

דעם מוצש"ק הבעל"ט

אין זאל פון קרן ויואל משה

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם חוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב נחיהל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני קטנים בהלכות פסח (ב)

בדיקת חמץ

בדיקת חמץ ע"י קטן

נאמנים (שם), משום דבדיקת חמץ הוא מדרבנן, דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי, והימנעוהו דרבנן בדרבנן, וכמובן דזהו דווקא כשביטלו לפני שעה ישוית, ועי' רעק"א ביו"ד סוס"י ק"כ דהביא דעת התוס' (עירובין לא). ומובא גם במ"א (סי' תל"ז סקכ"ז) דלש"י התוס' בדבר שאנו שלהם ולא רמי עליהם החיוב אזי אינם נאמנים אפילו בדרבנן וא"כ ה"ה בבדיקת חמץ כשאנו שלהם).

לכתחילה אין נכון לצוות לקטן שיבדוק החמץ בבית וכן חלק מהבית (סי' תל"ז סעי' ד' באחרונים שם ומובא במשנ"ב סק"ח, ואף דקטנים נאמנים בדרבנן, עכ"ז כיון שהבדיקה יש בה טורח גדול יש לחוש דשמא יתעצלו).
ובדיעבד כשהקטנים אמרו שבדקו החמץ בבית, הם

אכילת מצה בערב פסח

לאכול מצה בער"פ

ואם אינם יודעים מה שמספרים להם ביציאת מצרים, מותר להאכילם מצה בערב פסח כל היום ואפילו בלילה קודם קידוש (שם), ובשועה"ר סעי' י' מבאר באריכות דאע"פ שאסור להאכיל הקטן בידים דברים האסורים, מכל מקום דברים שאינם אסורים מחמת עצמן, אלא שהוא זמן איסור כגון מצה בער"פ מותר להאכילם בידים אם הם צריכים לכך).

קטן או קטנה שיש בהם דעת להבין מה שמספרים להם בעניני יציאת מצרים בלילה, אסור להאכילם מצה בערב פסח (רמ"א, סי' תע"א בשם התה"ד, דרש"י והגת לבנך... בעבור זה בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ואם הקטן מילא כריסו מצההאך שייך לומר בעבור זה).

קטנים בד' כוסות

במסגרת השולחן כתב דמשמעות הפוסקים דצריך לשתות רוב רביעית וכ"כ במעדני השולחן).
נוהגים ליתן ד' כוסות אף לקטנים ביותר שעדיין לא הגיעו לגיל חינוך (ה"י בשם מהר"ל, וכן הביא בויגד משה בשם ס' פסח מעובין, ושם העתיק מס' סדר היום דכתב "כבר נהגו העם לתת לפני כל אחד כוסו ואפילו לפני הקטנים כדי שישאלו ומנהג יפה הוא", ומשמע דאף שלא הגיעו לחינוך עדיין יש ענין לתת להם בכדי שישאלו).

קטנים שהגיעו לחינוך דהיינו קטנים שהגיעו לזמן שראוי להנכנס לשמוע הדברים שאומרים על הכוסות כגון שהם יודעים מענין קדושת יום טוב, ויש בהם דעת להבין מה שמספרים להם מיציאת מצרים, חייב אביהם להנכנס וליתן להם ד' כוסות (סי' תע"ב סעי' ט"ו, שועה"ר סעי' כ"ה, ובחק יעקב כתב דהחיוב הוא מגיל ה' ו' שנים כל אחד לפי השגתו. ודי שישתו כל אחד כמלאו לוגמיו ידיה ואף שהוא פחות מרביעית (משנ"ב ס"ק מ"י) אולם

קטניות בפסח

ונוהגים ליחד כלים מיוחדים לשימוש למי שצריך לכת (שו"ת מהר"ם שיק סי' רמ"א, כה"ח).
וכן לאחרונה יוצר מזון מיוחד לפסח ללא קטניות ונעשו מפרי הערמונים בהשגחת הבד"צ.
אך קטנים שעדיף להם דייסות מקטניות א"צ להחמיר להאכילם ללא קטניות.
קטנים שעקב רגישות שונים לא ניתן להאכילם במזון של פסח ישאל שאלת מו"ץ.

קטנים הזקוקים לאכילת קטניות, מותר להאכילם בפסח. אולם יש להעדיף לאכול משאר מיני קטניות לאורו ודוחן וכוסמות שהם דומין יותר לה' מיני דגן (ושייך למיגור בהו, משנ"ב בשם אחרונים).
וכמובן שצריך להשתמש בקטניות עם השגחה שיהיו כשרים לפסח שלא יהא בהם חשש תערובת חמץ. (וכהיום מצויים דייסות לתינוקות העשויים ממניי קטניות וכשרים לפסח שלא יהיו בו חשש חמץ).

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי ישעי' בן הגה"ק רבי אברהם הלוי זי"ע האראוויטץ בעמח"ס השל"ה הקדוש יומא דהילולא י"א ניסן (שפ"ו)

הגה"ק ר' ישעי' הלוי האראוויטץ זי"ע בעל השל"ה הקדוש נולד בשנת ש"ל בעיר לבוב (י"א בפראג, וי"א בפוזנ) לאביו הגאון ר' אברהם תלמיד הרמ"א והמהרש"ל זצ"ל, בעמח"ס "חסד אברהם" ו"עמק הברכה" ועוד, בנו של הגה"ק ר' שבתאי שעפטייל בן ראש המשפחה המיוחסת ממשפחות המיוחסות שבישראל ה"ה ר' ישעי' הלוי (הראשון) האראוויטץ ז"ל, שה' איש עתיר נכסין וקנה את הכפר האראוויטץ שליד פראג, וע"ש אותו הכפר נקרא משפחת ר' ישעי' עד היום הזה.

שם גדולתו וגאונותו יצא בכל הארץ, עד שכבר מנערותו לא היתה קהילה חשובה ומפוארת שלא ביקשה מאתו לבוא לכהן פאר בעירם וז"ל של בנו הגה"ק ר' שעפטייל בהקדמת "ווי העמודים": בילדותו זכה למעלות גדולות, שנתקבל לאב"ד ולמורה צדק בקהילות גדולות וגלילות, ויט שכמו לסבול סבלות משא העם הזה עכ"ל, ועיין בהקדמתו לספר השל"ה: כמעט בכל הגולה נתפשטו תלמידיו ורוב הגולה רובא דרובא התאוה לתורתו ולהנהגתו וקיבלו אותו עליהם לאב בית דין ולראש ישיבה... וקיבלו אותו עליהם כמה וכמה קהילות גדולות, ובאחרונה נתקבל בארבע קהילות שהן עטרותיהן של כל הקהילות, דהיינו ק"ק פרנקפורט וק"ק פראג וק"ק פוזנא וק"ק קראקא, עכ"ל, גם ה' מכה בעיריות דובנא, ובואהלין שבמדינת רוסיא, ובעיר אוסטראה והגלילות. בסוף ימיו עלה לארצה"ק והתיישב בעיה"ק צפת לאחמ"כ עלה לירושלים ונתמנה לאב"ד ירושלים, ומשם עבר להתגורר בטבר"י וישב שם עד יומו האחרון ביום י"א ניסן שנת שפ"ו ונטמן שם בעיה"ק טבר"י ליד קבר ר' יוחנן בן זכאי ותלמידיו.

ה' ניסן

רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אודה ישראל) - תקפ"ה
רבי שניאור זלמן מלובלין ב"ר שלמה (תורת חסד) - תרס"ב
רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד מדינב (צבי לצדיק) - תרפ"ד

ז' ניסן

רבי יצחק מדראהביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט) - תקי"ד

ח' ניסן

רבי אליהו שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליה רבה) - תע"ב
רבי מרדכי מנעשני ב"ר דוב - תק"ס

ט' ניסן

רבי יעקב צבי יאליש אב"ד דיטוב ב"ר נפתלי (מלוא הרועים) - תקפ"ה

י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם - ב"א תפ"ז

י"א ניסן

רבינו משה ב"ר חנמן (רמב"ן) - ה"א כ"ט
רבי ישעי' הלוי הורוויץ ב"ר אברהם (של"ה הק") - ש"צ

עלייתו לאה"ק

כל ימיו ה' משאת נפשו לעלות לארץ הקדש ולחונן עפרה, כמו שמביא באריכות בספרו של"ה הק' (שער האותיות אות ק) ומביא שם את לשונו של החרדים: וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה, כבן אל חיק אמו, עכ"ל, בשנת ש"פ ביום ד' באדר מתה עליו הרבנית, אז החליט בדעתו לעלות לארצה"ק ולמלאות את משאת נפשו, את החלטתו העלים אף מבני משפחתו, כדי שלא יפצירו בו להישאר, ורק מפי אחרים נודע לבנו על נסיעתו, כמו שמביא בהקדמתו לספרו "ווי העמודים", ואמר לו: אבי אבי למה אתה עושה לי ככה להשליכני אחר גוץ, השיב לו: מה אעשה לך, בני, גזירה היא מלפני... על כן בני חזור לאחורייך והניחני להוציא מחשבתי מכוח אל הפועל, ואתה תפוש באומנות אבותיך וחזק ואמץ בתורת משה, מאגרתו הארוכה ששלח לבניו שבה הוא מתאר באריכות את סדר נסיעתו לא"י ושהייתו שם בא", יודעים אנו את סדר וזמן נסיעתו, בשנת שפ"א עזב את פראג, ביום ח' אלול שנת שפ"א לפ"ק עלה על הספינה, בערב יום הכיפורים הגיע לטריפולי, בערב חג הסוכות הגיע לחלב, היא ארם צובא, ומשם נסע לדמשק, שם בדמשק ראה את כתבי ר' חיים ויטאל ז"ל אצל בנו של ר' חיים, והתפעל מזה מאד עד שכתב לרבי שמואל

אב"ד פרמישלא "כי מיום נתנה התורה לא ה' ספר כזה", בהאגרת מביא דברים נפלאים מאד מה שראו עיניו, הוא מביא שה' באור כשדים מקום שהושלך אברהם אבינו לכבשן האש, ויש שם נהרות עם דגים נפלאים, ואסור לנגוע בהם, משום כבודו של אברהם אבינו, יעיי"ש באריכות, שם בדמשק באו אליו שליחים מצפת ומירושלים, ששניהם רצו שיבוא לכהן בעירם, אבל הוא ה' דעתו לירושלים כמו שכותב באגרת הנ"ל: לבי ה' תמיד על ירושלים ת"ו, עכ"ל, "וביום ד' פרשת זאקוד ואשתחיה לה' אלקי אדוני אברהם אשר הנחני בדרך אמת' באנו לצפת בשלום, ונפלת לארץ ונשקתי את האבנים לקיים מה שנאמר 'כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו' ", זמן קצר ישב בצפת, וביום שישי לסדר ויצא יעקב... ויפגע במקום, ב' כסלו הגיע לירושלים משאת נפשו.

בא"י הוסיף קדושה על קדושתו, וכה כותב (שער האותיות אות ק) "שנה אחת אחר בואי לירושלים עיה"ק תוב"ב, היא שנת השמיטה... ורבים מיושבי ארץ הקדושה רצו לפטור את עצמם מחמת הדוחק הגדול... ואני דנתי עם עצמי וחשבתי בלבי אני מחוייב לקיים יותר מהם, ואפילו למכור גלימא דעל כתפאי, כי יאמר לי הקב"ה למה באת ממקום שהיית פטור מזה ובאת למקום החיוב, ועתה במקום החיוב תעזוב המצוה הזו, מדוע באת לטמא את ארצי, בשלמא הדרים כבר שמה אין עונשם

מרוים צמאים ומשתוקקים לדברים הקדושים, הלא הרב הגדול בכל התורה הגאון כמוהו ר"ד ישעיה הלוי... זצ"ל... וכאשר ראינו וקראנו בהם, הרגשנו השפעת הקדושה מרום המעלות בכל אברינו, וזה האות שחבוריו המה מחוברים לשם שמים, לתקן הדורות הבאים אחריו... כי אין ספק אצלינו כשיתפשטו בקרב ישראל כל מי שיתפלל בתוכו שאין תפלתו חוזרת ריקם... גם יש שם הסכמות משאר גאוני וגדולי הדור, כבעל "התוספות יוט", והגאון בעל "פני יהושע" ועוד, זצ"ל. – וספרו הגדול "שני לוחות הברית" "חבור נורא וגדול כלול בפרד"ס וחידישי דינים וכללים ומוסר וכל סדר קדושה", (לשון שה"ג), אשר נתחבב ונתקדש מאד ספר קדוש זה בקרב ישראל, ואף זכה ליקרא בפי כל על שמו "השל"ה הקדוש", הספר זכה מתוך חביבותה מהדורות רבות, וגם קיצורים שונים כמו "קיצור של"ה וכד', גם חיבר הגהות על ספר "עמק ברכה" ספרו של אביו. – ספר "הערות להוזהר". – ולאחרונה נדפס מתוך כת"י ספר "מצות תפילין".

גדולים צדיקים במיתות

בהקדמת ספר "באר יצחק" על התורה מובא סיפור נורא: הגה"ק ר' יוסף שמואל זצ"ל בעל "מסורת הש"ס" ה"אב"ד דק"ק פראנקפארט דמיין, היו בעירו תלמידי חכמים גדולים שמנהגם ה"י שכל היום למדו ענין מסוים, כל אחד מהם בנפרד, בעין גדול עד מקום שידם מגעת, ובערב התאספו כולם, והאב"ד בראשם, ולימד את הענין שלמדוהו במשך היום וליבן את כל ספיקותיהם, באופן זה למדו את כל הש"ס בחבורה, וניתן לשער באיזו עמקות עצומה למדו כל סוגיא בחבורת גדולים זו, גם העיד הגה"ק חיד"א על רבי יוסף שמואל שלמד את כל הש"ס מ"ב פעמים, וקיים בזה ודברת ב"ם, ולמד כ"ה שנים תורה מעומד, ולמד תורתו לשמה, והנה כאשר נפטר הגאון הנ"ל לבית עולמו אירע מעשה נורא, לאחר קבורתו נתאספו בני החבורה ללמוד את שיעורם הקבוע, ופתאום רואים הם את רבם יושב על כסאו כתמיד, התחלחלו כולם מאוד, אך רבי יוסף שמואל, פנה אליהם ואמר אל תפחדו כלל, כי מיד אלך לי אל מקומי ולא רצו, אולם תחילה מוכרחני לספר לכם את אשר נעשה עמי בשיבה של מעלה, כאשר באתי למתיבתא דרקיע, כרוא נפק בחיל: פנו מקום לרבי יוסף שמואל, ומיד פסקו לי גן עדן, ונתנו לי מקום ליד הגה"ק רבי ישעיה הלוי הורוויץ בעל "השל"ה", אך הנה התערב "השל"ה הק' ואמר: אינני מסכים לשכנות זו, כי אני חיברתי את ספר "שני לוחות הברית" שכולו מלא מוסר ויראה ה', ללמד לבני ישראל את דרכי עבודת האלקים, ודמעות רבות שפכתי בחברי את הספר, ואילו רבי יוסף שמואל למד את כל הש"ס ברבים, ולא לימד אפי' פעם אחת דברי תוכחה ומוסר, כה טען "השל"ה הק', ובית דין של מעלה דן בזה, ופסקו, שאת מקומי שמגיע לי בדין אי אפשר ליטול ממני, אבל צדקו גם דברי "השל"ה על שלא לימדתי מוסר, ולכן עלי לתקן זאת, ומשום כך ירדתי לכאן אליכם, לעורר אתכם שתלמדו מכאן ולהבא עניני מוסר בכל יום לפני הלימוד, הסכימו מיד בני החבורה לדבריו, וקיבלו עליהם לעשות כבקשתו, ופרח לו איש האמת ולא נראה עוד.

גדול כל כך, ועוד כל הנוסע לארץ הק' נוסע בשביל לקדש את עצמו ולקיים המצוות אשר שמה, עכ"ל.

מרא דארעא ישראל

אם כי נתמנה לאב"ד ירושלים, והוא ה"אב"ד הראשון של הקהילה האשכנזית, אבל בעצם נתמנה בתוקף משרתו זו לנשיא כל ארץ הקודש, כלשונו של ה"ב"ח בהסכמתו על סידור השל"ה "שערי שמים" וז"ל: ונתקבל לאב"ד וראש הישיבה בכל קהילות וגלילות ארץ ישראל, עכ"ל, בתור נשיא ארץ ישראל פעל גדולות ונצורות, הן בעניני הרוחניות שתקן תקנות גדולות, והן בעניני הגשמיות שדאג על עניות הגדולה ששרה באותו זמן שם, והקים קופות צדקות לצורך זה, אם כי ה"ר רב ונשיא לקהילת האשכנזים לא מנע ממנו להתרועע עם גדולי חכמי הספרדים, כמו שכותב בשער האותיות (אות ד) "והנה פה בירושלים עיר הקדוש טוב"ב ה"י רגיל אצלי חסיד גדול מחסידי עליון מהספרדים ואם היו נותנים לו כל חללי דעלמא לא ה"י ח"ו מוציא מפיו דבר שאינו אמת בבירור", בצוואתו שהורה להדפיס את הסידור "שערי שמים" בדקדוק והאותיות והנקודות, הורה כמה פעמים להדפיס כמנהג הספרדים.

ביקש הצדיק לישב בשלוה, אולם לא ארכו הימים עד שיסורי א"י תכפוהו, כאשר עלה לשלטון צורר היהודים הפחה מוחמד אבן פארוך, וביום השבת י"א אלול שפ"ה פרצו חייליו לבתי כנסיות ועצרו חמישה עשר מרבני וגדולי ירושלים ובראשם "השל"ה הק', וביקש הרבה כסף לשחרורם, ואיים להרגם אם לא יביאו לו את הכסף אשר דורש, ורק לאחר מאמץ רב נפדה בסכום עצום, אך לא יכול להמשיך לשבת בירושלים והוכרח להסתתר מספר חדשים, עד שלבסוף נמלט לעיה"ק צפת ומשם עבר להתגורר בטבריה, ובטבריה קבע את מקום תפילתו בבית כנסת קדמון על שפת ימה של טבריה, אשר לפי המסורה התפלל בו האר"י ז"ל, שם בטבריה גר עד יומו האחרון עלי אדמות, לפני פטירת ציוה שלא יספידוהו ורק יכריזו "רבותי תדעו שנפטר הרב ר' ישעיה סג"ל הורוויץ וציוה שלא להספיד אותו, רק יאמרו אלו הסליחות שבעה ימי אבלו ובתשלוש השנה", נטמן שם בעיה"ק טבריה ליד קברי התנאים ר' יוחנן בן זכאי ותלמידיו, סמוך להנשר הגדול הרמב"ם ז"ע, קברו נעשה לתל תלפיות והמוני בית ישראל פוקדים את ציונו הק' בכל עת מצוא, ובמיוחד נוהגים לומר שם את תפלתו הנפלאה על חינוך הבנים והצלחתם, אשר חקקה בספרו, בחלק שני מסכת תמיד אות קל"ג.

מורשתו הרוחנית

השאייר אחריו מורשת רוחנית ה"ה ספריו הק' "בגדי ישע" פירוש על "המרדכי", שעליו מעיד בנו הגה"ק ר' שעפטיל ז"ע, "... מצאתי באמתחתו חיבור גדול ונורא אשר חיבורו על ספר המדרכי מרישא עד גמירא...". – סידור "שערי שמים" אותו קרא בשם זה "באשר באתי לירושלים עיה"ק טוב"ב בערב שבת פרשת זוה שער השמים, ואז עלה במחשבתו לחבר חיבור הקדוש הזה, וז"ל ה"ב"ח בהסכמתו על הסידור: "ואשא עיני וארא איש קדוש ונורא מדבר מתוך האש ושותה מים קדושים ממקור קדוש יהלכו, מצטרות הקדושים קדש הקדשים,

מה נשתנה ?

וואס איז דער "קמחא דפסחא ידי
משה" אנדערש דאס יאר פון אלע
אנדערע יאר'ן ?

• די נידעריגע מצב הכלכלה
אין א"י...

• דאס וואוקס פון די נצרכים
ליידער וועלכע דארפן
באקומען דורך אונזערע
קמחא דפסחא...

..... אחים לדעה

צו וועמען זאלן מיר זיך ווענדן אויב נישט צו אייך?!

געדענקט!!!

מיטן סכום פון \$ 180

האט איר די זכיה צו מחיה זיין א היימישע משפחה אויף פסח

מה נשתנה
הלילה הזה
מכל הלילות

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

דבר בעתו

הכנות לחג

שאדם מטריח את עצמו לכבוד יו"ט של פסח והוא עייף ויגע בהטווח ההוא אזי בעסק הזה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, והעוסק בטירדת מצוה של ימי הפסח הוא מתקן תיקון הוצאת ז"ל, והלב יודע מרת נפשו, ע"י מוטל על כל אחד לתקן מה דאפשר.

(קב הישר)

וראש הכל חיוב על האדם לכין קודם כל דבר שעושה בשביל החג ויאמר בפה מלא שעושה זאת לעשות נח"ר להבורא ית', וכמו"כ יכוון שיבער הקב"ה היצה"ר מליבו ואל יסית אותו להדיחנו מעבודתו ית' ולדבק ליבנו בהש"ת באמת ובתמים, ונכון ללמוד לבית ישראל להיות מגעילין ומלבנין את הכלים מפני החמץ שיכונו שכמו כן יבער הקב"ה היצה"ר והרשעה וכו', ומנהגן של ישראל תורה היא לגרר הכתלים והשלחנות והספסלים וכו', וכמו כן יגרר הקב"ה את כל הנגעים הבאים מסט"א.

(קב הישר)

ומובן מאליו שבימים האלו שהם מלאים טרדות היצר בא בתכססים שונים להפילו לרדת שחת והוא ע"י שיכשל ח"ו בכעס, ומובא מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שי"ע עבודת ההכנות לפסח יכולים להגיע לרוה"ק רק הכעס מעכב את זה, "וצריך אדם לשבר את המדות הרעות לבל יהי כעסן בשום אופן ובפרט בימים הללו שיש טירחא גדולה צריך ליהדר שלא יכעס.

(תולדות אהרן)

ומי שאנו מייגע א"ע בעשיית המצוות אינו יכול להרגיש טעם מצה.

(מנחם ציון)

והזמן גורם שביומי ניסן עת לעשות לבקש על הפרנסה שלא יהי להם טרדות כל השנה.

(תפארת שלמה)

ויש בימים האלו כח מיוחד לקבל התפילות שהם בחינות עשרת ימי תשובה דעשרה ימים אלו הם כנגד ימי תשובה.

(שם משמאל)

ואחד מעיקרי העבודות בימים נעלים האלו היא שיתפלל כל אחד וישפוך שיחו לפני יוצרו ובוראו שיזכה לקבל נועם זיו קדושת הימים האלו, ס'גייט אזוינע ליכטיגע טעג צריך להתפלל אל ה' שיהא במעט אמת, כי אח"כ הלא מתבלבלים אבל מקודם הרי אפשר להתפלל שיהא במעט אמת.

(בית אברהם)

וזה אמרם ז"ל שואלין ודורשין שאנחנו מבקשים ודורשין מהש"ת שיהי עמנו ולעזור לנו בכל מעשינו ויהי נועם בליבנו בכל עבודות ומעשים שנעשה בחג.

(עבודת שמואל)

ואחר כל העצות אין עצה כהמבקש ומתחנן לפני הש"ת ובוטח ושוען עליו ועל חסדיו ועל גודל אהבתו לעמו ב"י.

(יסוד העבודה)

והימים האלו מסוגלים מאד לתשובה ואין הדבר תלוי אלא בידיו, כי כל החודש הוא זמן התשובה וזה אור לארבעה עשר היינו כל הארבעה עשר יום מחודש הזה נקראין אור.

(חסד לאברהם)

וימים הללו מוכנים גם עתה שהוא שעת הכושר לטהר את נפשתינו כאשר כל בני עסוקים בהגעלה וטהרת הכלים בימים האלו ומנהג בני תורה ומתעורר כח טהרה מלמעלה.

(שפת אמת)

בוודאי החי יתן אל לבו לנצל כל רגע ורגע מימים הנשגבות האלו, ואל יאמר אדם הן אני טרוד בהכנה דרבה להכין צרכי החג, והן לא נשאר לי רק זמן מועט מכל היום לזון את נשתי בלימוד התורה ועבודת ה', אלא תדע כי ימים אלו יקרי ערך שעה ליום יחשב.

(אבני נזר)

ובימים האלו כאשר בני ישראל טורחים בטירחא יתירא בהכנה דרבה להכין צרכי החג ומהתיקונים הגדולים איך ובמה ליכנס ביו"ט הקודש הזה ויש קבלה בידי כל טורח

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קסב — בלתי מוגה

ביקור הגאון הגדול רבי משה גרין שליט"א

ראש ישיבה דמאנסי

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

יום ב' פרשת מרה תשע"א לפ"ק

יכיל בקרבו:

דו"ד בד' הראשונים שגם בכזית מצה אפשר לצרף החמשת מיני דגן - ישוב על קושיית המג"ח בד' הר"ן בסוגיא הנ"ל - ד' הר"ן בדבשיל"מ וקושיית הברית אברהם על הר"ן - חידושו של הגר"ש קלוגער, ולפי"ד יש מליצת יושר על בני" וכו' - ד' הגמ' והשו"ע שחיתים שירדו עליהם גשמים אסורים אפי' אם לא נתבקעו כי מקבלין חימוץ - מעלת החיטים שגדלו בארזאנא שלא יורד שם גשמים ואופני ההשקאה - בהחיטים שגדלו במקומות שירד גשמים מסתמכין ע"ד המועיל צדקה שמתיר כשאין גשם חזק - ד' האבנ"ז שאם רואין השפעת הגשם על החיטים אסורים אפי' לפי"ד המועיל צדקה - סימוני החימוץ הנראים על החיטים, וד' הרשב"א שאוסר חימוץ במחובר וכן נקט' להלכה בשו"ע - פסק הדברי חיים והגר"ש"ק שכשירדו גשמים בשדה על החיטים איכא ריעותא בכל החיטים, ואפי' אלו שאינן מצומחות אסורים - ד' החת"ס האוסר בג' מצומחות - סימן על החיטים הניכר לעין כשיש בהם בליעת המי גשמים - פקודת רביה"ק ז"ל להביא חיטים מארזאנא ואופן הולכת החיטים הראויין למצה - שינויי צורת החיטים כשהן מצומחות - ד' שו"ת דברי מלכאל שלברירת החיטים צריך למנות מורי הוראה מיוחדים הבקאים בהם.

ר"מ ישיבה דמאנסי: די ראשונים זאגן (הריטב"א בפסחים (לה). בד"ה תנא כוסמין וכו', וכן במאורי בפסחים (ל"ט). בד"ה ומצטרפין לכזית וכו', וכ"כ במהר"ם חאלאוהו (שם), וכן בר"ן המובא לקמן, ע"ש) ביי מצה אז אלע מוּינים (מהמשת מיני דגן) זענגען זיך מצטרף צו א כזית.

רבינו: ווייל אויף מרור שמיית בפירוש אין די משנה (פסחים ל"ט). אז ס'איז זיך מצטרף, און אויף מצה שמיית נישט, און דאס איז דאך די חידוש.¹

דעה במשנה בפסחים (ל"ט) תני אלו ירקות וכו' ומצטרפין לכזית, ופירש"י דאם אין לו זית ממין אחד רק ממין א' חצי זית וממין אחר חצי

רבינו קידם פניו בברכת ברוך הבא

ר"מ ישיבה דמאנסי: וואס מאכט דער רבי?

רבינו: געלויבט דעם פון אויבן. מיר האבן פריער געבאקן מצות ב"ה.

ר"מ ישיבה דמאנסי: דאס איז יעצט די מצוות היום (כי כבר עומדים בתוך שלושים יום שלפני החג).

רבינו: וואס מאכט דער ראש ישיבה?

ר"מ ישיבה דמאנסי: מ'שלעפט זיך...

רבינו: מ'דארף זיין געזונט, מצה איז דאך מיכלא דאסוואט (וזה"ק ד"ב דף קפ"ג).

און ס'איז דאך דא דער רמב"ן (הלכות חלה להרמב"ן בד"ה תנן העושה חיטים וכו') וואס איז מסביר אז אפילו מ'מאכט עס מיט א אנדערע מין, איז מען יוצא, ווייל עס ווערט נגדר, [דהיינו שהאורז נגדר אחר החיטים].

ס'איז אינטערסאנט דער רמב"ן וואס זאגט אז אפילו נישט פון חמשת מיני דגן, אפילו די אורז איז די רוב ווייל עס איז נגדר [הרי שאע"פ שרוב העיסה מן האורז, כיון שיש בה מעט דגן אזלינן בתר טעמא, ואם אכל כזית מן העיסה יצא ידי מצה כאילו היתה כולה של חטים]. (עיין ביאורי הגר"א או"ח סי' תנ"ג ס"ק ט').

איינס פון די ראיות אז מעס כעיקר דאורייתא איז פון דארט פון די משנה (חלה פ"ג מ"ז) העושה עיסה איז מען יוצא די כזית מצה, און ס'איז חייב בחלה, ס'איז לחם. אז ס'איז דא א כזית חיטים ביי די אורז, איז מען יוצא. זאגט דער רמב"ן אז ניין (שאין ראיה משם) ווייל עס ווערט נגדר נאך די חיטים.³

במשנה, ומביא את ביאורו של הר"ן (המובא לעיל בהשגה 1) דבמצה הוא מילתא דפשיטא משא"כ במרור בזה חידוש וכו'.

אך עדיין הקשה שהיה לו לכתוב את זה בהמשנה בדף לה, וע"כ ביאר ברש"י ש מעס אחר דמשום דתנן בפ"ג דחלה (משנה ז) העושה עיסה מן החיטים ומן האורז וכו' ויוצא בהן ידי חובתו בפסח, ולרוב הפוסקים בכזית בלבד יוצא, ולכן לא תני בהמשנה על החמשת מינים שמצטרפין, דא"כ איכא למישמע מינה דדייקא החמשת מינים מצטרפין, ודבר אחר כמו אורז אינם מצטרפין, עיי"ש.

נמצא לפי זה שהוא מילתא דפשיטא שהיו שגם אורז מצטרף, פשיטא שהחמשת מינים מצטרפין, וא"כ סרה הערת המנחת חינוך שאי היה הדין שמצטרפין, היה לו התנא בהמשנה או הרמב"ם לכתוב בפירוש כמו שהוא כותב כן בפירוש בדיני מרור (שם), ובדיני חמץ (פ"ד מהל' מאב"א).

3

וזה תו"ד הרמב"ן: ...שמעין השתא דטעמא דמתניתין משום דאף על גב דעיסת האורז פטורה דלא לחם היא, ומיהו כי מערב לה בהדי דגן

ר"מ ישיבה דמאנסי: אבער דער ר"ן (פסחים יא: מדפי הר"ף ד"ה ומצטרפין) זאגט אז עס איז די זעלבע ביי מצה, און דער מנחת חינוך (מצה י אות ד) וויל זאגן אז ביי מצה איז מען נישט מצרף.

רבינו: אזוי ווי תוס' זאגט (במנחות ע. בד"ה תנא וכו') ביי חלה אז עס ווערט נישט מצורף נאר איין מין.

ר"מ ישיבה דמאנסי: די זעלבע לגבי מצה ווערט נישט מצורף נאר די מין.

רבינו: אבער לכאורה מיט אורז איז מען דאך אויך יוצא, [דאיתא במשנה (חלה פ"ג מ"ז) העושה עיסה מן החטים ומן האורז אם יש בה מעט דגן חייבת בחלה, ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח, ואם אין בה מעט דגן, אינה חייבת בחלה, ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח], די רמב"ם (הל' חמץ ומצה פ"ו ה"ה) פסקנ'ט אזוי.²

זית, מצטרפין לכזית, עכ"ד, והנה במצה לא מובאר כלל אם מצטרפין או לא.

אמנם הר"ע מברטנורא (שם) כתב וז"ל: מצטרפין לכזית לצאת ידי מרור, והוא הדין בחמשת מיני דגן מצטרפין לכזית לצאת ידי חובת מצה, ואתרווייהו קאי, עכ"ל. הרי לן דהרע"ב הרגיש בזה שבמשנה לא הזכיר מה הדין בצירוף לגבי מצה, וכן הוא ממש לשון המאירי (שם), וכ"ה ברביט"א.

והר"ן (המובא לעיל) כתב ג"כ דה"ה במצה דמצטרפין, ועל הקושיא שא"כ אמאי לא הזכירו התנא בהמשנה, תירץ דמשום שהוא מילתא דפשיטא, דמחזיקא תיתי שלא יצטרף, דבשלמא במרור יש רבותא בדבר דהוי אמינא ששני מינים לא מצטרפין כי א' מובטל את הטעם מרור מוחצץ זית השני, אמנם במצה פשיטא דמצטרפין. וכ"כ בספר ראש יוסף (פסחים לט.) דפשיטא דמצטרפין.

2

יש לציין שכעין הערת מרן שליט"א כתב הרש"ש בפסחים (שם) שהוא מביא דברי הר"ע מברטנורא הנ"ל דחמשת מיני דגן מצטרפין לכזית כמו מרור, והעיר עליו שאי אמרין דמצטרפין היה לו לומר בפירוש

וה"י אחיך עמך

מיט בלוז \$ 180 האט איר די זכות צו אויפרעכטן איין משפחה אויף יו"ט פסח

זייט איין משתתף בגוף ובמעון

דעם קומענדיגן מוצע"ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן יואל משה" אין קרית יואל

ר"מ ישיבה דמאנסי: אבער דער מנחת חינוך (שם) פרעגט אז ס'איז א פלא אויף די ראשונים, פארוואס זאגן זיי אז ס'איז יא אזוי ווי ביי חלה.⁴

האבן מיר געטראכט אז ס'איז נישט קיין שייכות, ביי מצה איז נישטא א זאך אז די מצה דארף מצורף ווערן, אז איינער וועט אפבאקן א שטיקל מצה, און גלייך נאכדעם נאך א שטיקל מצה אפבאקן, וועט ער יוצא זיין.

ואית בה טעם דגן הדגן גוררו לעשות הכל לחם להתחייב בחלה, וקסברי בני ארץ ישראל דהאי דינא ליתיה בכוסמין ובשבלת שועל ושיפון אלא חטים ושעורים בלבד הוא שגורין, מפני שדרך עיסה שנו ודרכן של בני אדם לעשות עיסה משאר המינין עמהן.

ועיין במגיד משנה (שם) שמיישב בדברי הרמב"ן את ד' הרמב"ם שלבאורה הקשו איך הרמב"ם פוסק שיוצאין באורי עם חמשת מיני דגן, הרי הרמב"ם פסק (כפ"ו מהל' מאכלות אסורות ה"ב) שטעם בעיקר לאו דאורייתא, וא"כ האיד מצטרף האורז לכזית מצה, והמגיד משנה הסביר דבריו עפ"י הרמב"ן הנ"ל דהבא שאני כיון דהוא מטעם גרידה שהאורז נגרר אחר החטים, ע"ש.

4

והמנחת חינוך מסיים בזה"ל: וכעת נבוכ אני בזה, ובעזה"ת נראה דהוא הערה חדשה, ולא ראיתי שדיברו מזה, ואינו עולה על זכרוני כלל, אם דיברו מזה הראשונים והאחרונים, ובאתי רק לעורר... עכ"ל.

יש לציין שבהערת המנחת חינוך ג"כ העיר בשפת אמת (ל"ט) בד"ה ומצטרפין, וכתב על דברי הר"ע מברטנורא שכתב שגם במצה מצטרפין שהוא דוחק.

אך לפי מה שהבאנו לעיל יש כמה ראשונים שסברו בדברי הר"ן והר"ע ברטנורא, וכבר תמחו על המנחת חינוך בס' מנחת סולת (מצה זו אות א), וכן תמחו עליו נכדו בס' מנחת חדשה (מצה זו סוף אות ב), וכן בס' תולדות שמואל על תרי"ג מצות הביא את כל הראשונים הנ"ל, ואינו מבין ספיקת המנחת חינוך, וכ"כ בקונטרס בית יהודה שבסו"ס חמדת ישראל (מצה י אות ב) ד"ה ובעיקר וכו'.

ועיין בס' עשירית האיפה שמביא ד' הירושלמי (הלה פ"א ה"ב) שכתוב בפירוש שיוצא ידי חובתו שכזית מחמשת מיני דגן.

רבינו: ס'דארף נאר זיין בכדי אכילת פרם, לגבי די אכילה. **ר"מ ישיבה דמאנסי:** אבער דא [בחלה] דארף זיין אז די מייג זאל ווערן איינס, מיט אנדערע מינים קען עס נישט ווערן איינס. (עיין במהר"ט אלגאזי בהל' חלה (אות י"ח) שכתב לבאר בן בדיני חלה, וע"ע בספר ערך שי (יו"ד סי' שכ"א) שפלפל בדבריו).

*

רבינו: אונז לערנען מיר יעצט אין ישיבה (לכבוד יו"ט פסח הבעל"ט) די סוגיא פון דבר שיש לו מתירין (ביצה ג).

ר"מ ישיבה דמאנסי: עס איז דא דער ר"ן (נדרים נב. ד"ה וקשיא) וואס איז מסביר דער מעם פארוואס דבר שיש לו מתירין איז אסור, ווייל עס ווערט היתר בהיתר [דהוי מין במינו ואינו במל].

רבינו: יא, ווייל סופו להיות היתר.⁵

דער ר"ן איז א לימוד זכות אויף אידישע קינדער, סוף וועט מען דאך ערליך זיין, אזוי וועט דאך זיין, ווען דער גואל צדק וועט קומען וועט יעדער תשובה מוהן, און אז מ'רעכנט על שם סופו, איז עס א געוואלדיגע לימוד זכות.

דער ישמח משה (בתפלה למשה על תהלים) מיינט למען שמך השם וסלחת לעוני כי רב הוא (תהלים כה, יא), די שם הוי"ה ווייזט אז השי"ת איז היה הוה און עתיד, אלעס איז איינס ביי אים. (הזכירו מרן ז"ל בדרשתו ביום הושענא רבא בשנת תשכ"ח, ונדפס בדברי יואל להור"ר (עמ' תפ"ח) עיי"ש).

5

ו"ל הר"ן (שם): ...בטעם הדבר דמה דאיפלטו רבנן ורבי יהודה במנחות (דף נב.) במין במינו אי בטיל או לא דרבנן סברי דבטיל ור"י סובר דאינו בטיל, ומפרשין בגמ' (שם) דתרווייהו מקרא אחד דרשי וכו', דכי היכי דר"י הלך אחר דמיון העצם, אולי רבנן אחר דמיון ההיתר, ולפיכך כל שהולקין באיסור והיתר אפי' מין במינו בטיל, דהו"ל במין בשאינו מינו, אבל בדשאל"מ נטו רבנן לחומרא דכיון שאין דבר זה חלוק מן ההיתר לגמרי באיסור והיתר, שהרי אף הוא סופו להיות היתר כמוהו אמרינן שאינו בטיל במינו.

ועתה ישראל מה ה' אלוךך שואל מעמך

אל תקרא מה אלא מא"ה

מיט בלוז \$ 100 האט איר די זכות צו שיקן אלע ירקות פאר א משפחה אויף פסח

זייט איין עשיתתך בגוף ובעצמו

דעם קומענדיגן מוצע"ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן יואל משה" אין קרית יואל

יקמנה' (במדבר כג, יט) דאס קען דאך נישט זיין, במילא וואס דער אויבערשטער מוהמ איז עס אזוי ווי עס איז שוין דא.

ר"מ ישיבה דמאנסי: מ'זאגט אינעם נאמען פונעם מלבי"ם, ווען ער איז געווען אין וויען פלעגט ער יעדן פארטאג'ס ארויס גיין, ווייל ער האט געוואלט זעהן דעם עמוד השחר, דעם נץ. איין טאג איז מיט געגאנגען מיט אים נאך א מענטש, און מ'האט געווארט, פרעגט ער פאר'ן מלבי"ם ווי לאנג עס וועט נאך נעמען ועד עלות השחר? האט דער מלבי"ם געענטפערט 'איך ווייס נישט, זאגט יענער, יעדן טאג גייסטו דאך דא, איז ווי אזוי קען זיין אז דו ווייסט נישט? האט ער אים געענטפערט 'דו ביסט זיכער אז דער מארגן שטערן וועט אנקומען, איך ווייס נישט, איך ווייס המחשך בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ווער זאגט אז צומארגנס וועט קומען די זון, אז דער אויבערשטער וועט העלפן וועט עס קומען, אז נישט, וועט עס נישט קומען, דערווייל ווייס איך נישט ווי לאנג ס'וועט קומען, אזוי האט ער אים געענטפערט.

רבינו: דאס איז אבער א אויפטוה פון רבי שלמה קלוגער, אז ס'איז א שטערקערער דבר שיש לו מתירין, ווייל ווען א מענטש דארף נאך מוהן א מעשה, איז עס מאקע נישט אזוי זיכער, אבער א זאך וואס קומט ממילא, זמן ממילא קאתי (עי' כתובות יט: וברש"י שם) איז שטערקער, ווייל ס'איז בידו של הקב"ה.⁶

*

ר"מ ישיבה דמאנסי: ביים באשעפער איז נישטא קיין חילוק פון עתיד און עבר, אלעס איז איינס.

רבינו המשיך ואמר: ממילא אז מ'וועט זיין גוט לעתיד, איז ביים רבנו של עולם איז עס שוין יעצט, ווייל ס'וועט דאך קומען א זמן לעתיד וואס מ'וועט תשובה מוהן בשלימות, כלל ישראל וועט זיין בשלימות.

מ'פרעגט די קשיא [עיין בשו"ת ברית אברהם (פי' ג"ה)] אויפן ר"ן, אונז פסקענען מיר נישט להלכה אז כל העומד לפדות כפדיו דמי (ב"ק ע"ז), רבי שמעון האלט אזוי.

אבער אונז פסקענען נישט אזוי, אזוי ווי מ'זעהט ביי גמ [עיין אהע"ז (פי' קמ"ד סוף א)], זאגט רבי שלמה קלוגער (בשו"ת טוב טעם ודעת מהדורא קמא סימן קמ"ז) אז ביי א זאך וואס וועט זיכער קומען ווי א זמן, זענען די רבנן אויך מודה, נאר ביי א מענטש וואס דארף מוהן א מעשה, איז אפשר וועט עס נישט מוהן איז א פלוגתא, אבער א זמן וועט דאך זיכער זיין, נאך זונטיג וועט דאך קומען א מאנטיג און נאכדעם א דינסטיג, איז יעדער איינער מודה. אזוי זאגט רבי שלמה קלוגער. [וועיין מש"כ בספר החיים קונטרס לקחה תמה פ"ח ס"ג], עיין בעי"ז בדברי הפרי מגדים (או"ח סי' ח"י במ"ז סק"א) לגבי תעשה ולא מן העשוי לחלק בן מחוסר מעשה למחוסר זמן, ע"ש].

ר"מ ישיבה דמאנסי: אפילו כל העומד להיות היתר אבער מ'זאל עס עסן אן ביטול איז זיכער אז נישט, כל העומד להיות היתר מאכט נישט מ'זאל עס קענען עסן אן קיין ביטול.

רבינו: זיכער אז מ'דארף עס מבטל זיין, ביי ביצה שנולדה ביו"ט (ריש מס' ביצה) וואס מארגן וועט עס מותר ווערן, איז עס שוין ווי א היתר, איז יעדער איינער מודה.

איז אז דער אויבערשטער האט מבטח געווען, איז עס זיכער אן א צל של ספק, 'ההוא אמר ולא יעשה ודיבר ולא

6 בעת שהותו של מרן רבינו שליט"א באתרא קדישא מירון (שנת תשס"ו ביום 1 אלול) בעת אמירת לחיים הקדים את דברי הגרש"ק ופירש בזה כמה ענינים.

נעמט אין אכט!

מיט \$ 54 שפאָרט איהר איין די בוש פאר די משפחות אין בני ברק

אז זייערע קינדער זאלן נישט פרעגן פארוואס פעלט פלייש אויף יו"ט?

זייט אייך עשתתך בגוף ובנפשו

דעם קומענדיגן מוצע"ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן ויאל משה" אין קרית יואל

א חוץ וואס ביי היינטיגע ווייזן זעהט מען מצומחות - ס'איז דא אפאר מאל שישים אקעגן די מצומחות - אבער ס'איז מצומחות, דארט (באריזאנא) רעגנט נישט, דארט דארף מען דעם ז'השקית ברגליך כגן הירק, אזוי ווי עס שטייט אין די פסוק (דברים יא, י) צוויי דריי וואכן פאר ווען מ'שניידט, ווען ס'הייבט אן געהל ווערן די תבואה, לאזט מען נישט צו קיין וואסער, און אז עס קומט נישט צו קיין וואסער, איז נישטא קיין מצומחות.

אפילו די גאנצע צייט ווען מ'וואסערט, שפריצט מען אויף די קרקע, נישט אויף די הימים, היי יאר⁸ ווען מ'האט געשפריצט האט מען אראפ געברענגט דעם פייפ סמוך לקרקע, די ווייזן וואקסט דאך הויעך, און די פייפ האט מען אראפ געברענגט א טפח צו די קרקע, און דארטן שפריצט עס אויף די קרקע. און שפעטער ווערט דארט אויך פארמאכט, אזוי אז עס קומט בכלל נישט צו קיין וואסער. רבנים זענען ספעציעל אראפ געפארן אהין אפצושפארן און פארזיגלען דאס וואסער נאך ווען די תבואה איז געווען גרין וואס דעמאלטס איז עס נאך וודאי צריך לקרקע,⁹ אזוי אז עס איז שמירה משעת זריעה, נישט נאר משעת קצירה, מ'קען איבער קוקן מויונטער ווייזעלעך און מ'וועט נישט טרעפן איינס [מצומחות].

8

כי בשנים האחרונות היו משקים השדות של החיטים ע"י הריצים שנעשו בהקרע, ובשנה זו ניסו בעלי השדות ע"י הוראת הרבנים להשקות את השדות ע"י שמשכו צינורות (פיפ) מעל גבי השדות, והורידו את הצינורות עד לטפח סמוך לקרקע.

9

וכן בימות הקיץ דשנת תש"ע העעל"ט נסע לצורך כך כ"ק אדמו"ר מפאפא שליט"א אותו עמו חד מחברי בית דינו הגה"צ רבי משה מנחם ווייס שליט"א דומ"ץ קהילת יעקב פאפא ב"פ, בכדי לסגור מקור המים ולהניח את ההותמות על צינורות המים המשקים את השדה.

הרה"ג ר' יעקב יוסף ווייס שליט"א מחד"ס בנתיבות החיים מתלמידיו של ראש הישיבה דמאנסי סיפר לרבינו שראש הישיבה שמע מעבודת הקודש של רבינו בענין החטים לפסח הבאים מארץ אריוזאנא, וברצונו לשמוע מרבינו בעצמו רבינו: די ערשטע זאך, דאזוי אין ניו יארק רעגנט, אין שולחן ערוך שטייט - ס'איז א רשב"א (שחת הרשב"א ה"ז ס"ב) - אז פון ווען ס'איז נתבשל (החטים) כל צרכן, און ס'קומט ארויף אויף דעם גשמים, איז עס כמאן דמנח בכדא דמי (לשון המחבר בשריע אורח סי' תס"ז סעי' ה'), און עס איז מקבל חימוץ,⁷ און אזוי איז גע'פסק'נט אין שולחן ערוך (שם).

און נאכמער שטייט - און דער מקור איז א גמרא (פסחים כו:) ההוא ארבא דחמי דמבעא בחישתא, א שיק איז דארט איינגעזינקען געווארן אין טייך (עס הייסט) איז עס אסור, און רבא האט עס נישט געלאזט פארקויפן פאר א גוי, טאמער ער וועט עס פארקויפן פאר א ישראל. פרעגט דער רבינו אפרים זאל מען קוקן אויב ס'איז נתבקעו צי נישט, אזוי ווי ביי די הלכה פון לתיתא (פסחים כו, א) זאגט ער אז אויב ס'איז נאס געווארן אפילו לא נתבקעו איז אסור.

קומט אויס לפי זה, אז חטים וואס עס רעגנט דערויף, איז מקבל חימוץ, אפילו לא נתבקעו, ס'איז צוויי סעיפים אין שולחן ערוך, איינס נעבן דעם אנדערן.

7

הנה נודע דברי הרשב"א שגם בהיות החטים מחוברים יכולים הם להחמיץ על ידי גשם, וז"ל (שם) שאלת הא דאמרין בפרק כל שעה גבי תרומות חלה בפסח שלא היתה לה שעת המושר היכי דמי כגון דאחמין במחובר, האיך המחובר בא לידי חימוץ שהרי אין לך תבואה שלא נפלו עליהו מים במחובר. תשובה, ההיא שנתבשל לגמרי במחובר וא"צ כלל ליניקה, וכל שנתייבש לגמרי במחובר כמאן דמנח בכדא, ומקבלת חימוץ אם ירדו עליו גשמים, עכ"ל. ולכן מה טוב לקצור במקום שאין יורדים שם גשמים.

נעמט אין אכט!

מיט \$ 26 שפארט איהר איין די בושא פאר די משפחות אין בני ברק
אז זייערע קינדער זאלן נישט פרעגן פארוואס שפארט מען זיך אויף די ווייזן אינעם ליל הסדר?

זייט אייך משתתף בגוף ובכעון

דעם קומענדיגן מוצע"ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן ויואל משה" אין קרית יואל

צו טרוקענען די ווייץ – ס'איז דא א חלק הגידול ווי אזוי די ווייץ זאל אויסוואקסן, און דערנאך די חלק הייבוש אין די טבע, און די זון טרוקנט עס, דעמאלטס ווערט עס הארט, און טאמער קומט א רעגן, ווערט עס פייכט און אנגעבלאזן, און עס ווערט צוריק הייס, איז עס מצטמק, יעדער רעגן דערקענט זיך אויף די ווייץ, דאס איז די מציאות.

דאזיגן רעגנט אפט ביי די עונת הקצירה, איז דא אחרונים וואס פארלאזן זיך אויפן מעיל צדקה (סי' ט"ט) וואס איז חולק אויפן רשב"א (שס"ב שמקבל חמיון אפי' במחור לקרקע), און ער זאגט אז ס'שאדט נישט פאר'ן ווייץ, ווייל דער רעגן רינט אראפ. [ח"ל המעיל צדקה בתו"ד: אין לחוש לזה (לד' הרשב"א) אפי' נתייבשו לגמרי והם בקליפתם, אם לא כשנתרכו הגשמים יום ולילה גשם חזק שמפיל הקשים והשבלים לארץ, והגשמים מזלפים עליהם בחזק, וכמאן דמנחי כבושים בכלי מלא מים דמו, עיי"ש].

אבער לויטן אבני נזר (אורח סי' תקכ"ט אות י"ב) איז דער מעיל צדקה אויך נישט מתיר, ווען מ'זעהט במציאות אז ס'האט א השפעה אויף די ווייץ. [ח"ל האבנ"ז: ולדעת מעיל צדקה כנ"ד שהיו מלאים ונפוחין, אפי' לא נתייבשו כלל אסורים, ע"כ לא יאכלום בפסח, ואף לא ישהם, רק ימכרם לנכרי קודם הפסח כד"ת, עכ"ל].

ועי' בשו"ת דברי מלכאל (ח"ו סי' ה'), שכ' נזהרים בשמורה לקצרה תיכף כשהגיעה להתבשל וכו' ובאמת מי שבקי בטיב התבואות יודע כי בחטים שמורה משעת קצירה כמעט בלתי אפשר שלא יהיו בהם מבוקעות כאשר מבישים תחת חגג ולא בשמש וכל תבואה יש בה עכ"פ קצת לחלוותי בטבע בעודה מחוברת ע"כ.

ועי' במאמר מרדכי (סי' תס"ז סק"ו), באלו הארצות כשקוצרים התבואה על הרוב אינה יבשה לגמרי והוא גומרת בישולה בתלוש בערימות.

דארט איז זייער הייס, הונדערט און זעכצן גראד איז דארט די הייץ, ס'ווערט אויסגעבאקן אויף די זון, כ'האב קיינמאל נישט פארשטאנען די רש"י אויפן פסוק (כפ' ויחי) בעוד כבדת ארץ לבוא אפרתה (בראשית לה, טו), זאגט רש"י אז די קרקע איז געווען מנוקבת ככברה, וואס איז טייטש ככברה, דארטן האב איך עס געזעהן, ס'איז אזוי הייס אז די ערד איז געשפאלטן, ס'איז לעכעריג.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'ווערט אויסגעטרוקנט די ערד פון די זון.

הגר"י: די משגיחים בלייבן אויפן פעלד אין די הייץ די אלע שעות?

רבינו: יא, ס'זענען געשטאנען משגיחים אויפן פעלד, מ'איז געזיצן דארט אפאר וואכן פריער, זעהן אויב עס רעגנט נישט – ס'רעגנט נישט, אבער מ'זאל זיין דארט – דאזיגן איז עס נישט קיין מציאות, עס רעגנט. מ'זעהט אז נאך א רעגן ווערט די ווייץ אנגעבלאזן (כמבואר בשו"ת אבני נזר (אורח סי' תקכ"ט אות י"ב), דער אויבערשטער האט באשאפן די ווייץ אז זיי זענען ווייך און פייכט פון א נאטירליכע ליחות, און די זון איז מייבש די ווייץ, און עס ווערט הארט, און ווען עס ווערט הארט דעמאלטס שניידט מען עס אפ. מ'קען עס אפשניידן פריער אויך (כשהוא לח), און עס טרוקענען ווען ס'איז תלוש,¹⁰ די קרקע פעלט נישט אויס

10

עיין מש"כ רש"י בפרשת משפטים (כג טו, ד"ה באסקי את מעשך), שכל ימות החמה התבואה מתיבשת בשדות וכו'. מבואר מזה שיש זמן שמתיבש התבואה בתלוש ולא בקמה ועכ"ה שהי' קוצרין בעוד שלא נתייבש.

ובגמרא בבא מציעא (דף עד.) וברש"י שם ד"ה משדא בחמה, שטוח העומרים בחמה. ג"כ מבואר כנ"ל. ושם בדף ק"ו ע"ב ברש"י ד"ה בעומרי, בעודן שטוחות ליבש בימות הקיץ וכו'.

וה"י אחיר עמר

מיט בלוזי \$ 180 האט איר די זכות צו אויפריכטן איין משפחה אויף יו"ט פסח

זייט איין עשרת תף בגוף ובצפון

דעם קומענדיגן פועז' "ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן יואל משה" אין קרית יואל

דאס מאכט א צווייטע ווייץ, פון איין ווייץ ווערט א צווייטע ווייץ, דאס שטיקל ווען עס ווערט פייכט, הייבט עס אן צו שוועלן, און דאס איז דער חמץ, אזוי ווי עס הייבט אן צו שוועלן פלאצט אויף די עור דערפון פון דעם מקום, און דאס איז חמץ, דארט איז די האקעלע פלאץ פון די חיטה, דאס איז ביי איין זייט פון די חיטה, דאס רופט אן די גמרא חמץ.

דער מקור איז אין די גמרא אין פסחים ל"ג (ע"א א') ביי תרומה אז עס האט נישט געהאט קיין שעת הכושר, זאגט דארט די גמרא, והיכי דמי כגון דאחמין במחובר, איז דא א תשובת הרשב"א (ה"ז ס"ב), מ'האט אים אנגעפרעגט, וואס הייסט אחמין במחובר, ווי אזוי קען זיין אז עס זאל ווערן חמץ ווען עס איז נאך מחובר, זאגט דארט דער רשב"א, אז פון ווען אן עס דארף נישט האבן קיין יניקת הקרקע, ווערט עס חמץ במחובר, און אזוי פסקנט דער מחבר (ש"ע ס' תס"ז ס"ה).

דארף מען זיין דער גרויסער מבחין – וויפיל איז א שיעור כזית וויסן מיר אונז נישט היינט בבירור, וויפיל איז דער שיעור פון כדי אכילת פרס ווייסט מען אויך נישט, און נישט שיעור ככותבת, און נישט כביצה (הרי לן כי מחמת שכחת הדורות וחולשתו, נשכחו הרבה פרטי דינים השייכים יום למעשה), נאר וואס דען, מיר פירן זיך מחמיר צו זיין לחומרא – ביי יום כיפורים גייט מען לחומרא נאכן קלענערען שיעור, ביי אכילת מצה און אנדערע זאכן גייט מען לחומרא נאך די גרעסערע שיעור – איז ווען איז דער גבול וואס דעמאלטס דארף עס נאך האבן יניקת הקרקע, און דעמאלטס אז עס קומט ארויף וואסער שאדט נישט, און אביסל שפעטער אז עס קומט ארויף וואסער אויף דעם איז עס יא חמץ.¹¹ ווער

ר"מ ישיבה דמאנסי: פארוואס האט מען זיך פארלאזט אויפן מעיל צדקה ביז יעצמ?

רבינו: באין ברירה, ס'האט דאך גערענגט, האט מען זיך געמוזט פארלאזן אויפן מעיל צדקה, דער שער תשובה (ס' תס"ז ס"ד) ברענגט דעם מעיל צדקה.

מ'קען נישט שניידן פריער, היינט שניידט מען נישט מיט די הענט מיט א מגל, נאר מיט א מאשין מיט א קאמביין, און ווען דער קאמביין שניידט דארף זיין די ווייץ נישט נאר געצייגט נאר שטארק הארט אויך, ווייל ער דרעשט אויך, און כדי ער זאל קענען מבחין זיין צווישן די מוץ און די חטים, מוז מען שניידן שפעטער, און ס'איז שטארק שכיח אז עס רענגט...

ווינטער אז עס רענגט, איז גארנישט, ווען ס'איז שחת אדער כל זמן וואס ס'איז נאך צריך לקרקע, איז עס נישט א נפקא מינה, דעמאלטס מעג רעגענען, נאר ווען עס איז שוין נתבשל כל צרכו איז דער פראבלעם.

ר"מ ישיבה דמאנסי: און ס'וואקסט דאך וזמער.

רבינו: און ווען ס'איז נאך גריין מעג אויך רעגענען.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'איז נישטא קיין סימני חימוץ אויף די ווייצעלעך אליין?

רבינו: ס'איז דא נתבקע, מ'זעהט עס.

ר"מ ישיבה דמאנסי: מ'זעהט שוין דארט אז ס'איז חמץ.

רבינו: ניין, מ'זעהט אז עס קומט א שפאלט ביים שפיץ.

ר"מ ישיבה דמאנסי: אזוי ווי ביי די טייג איז דא סימנים, (דהיינו סדקים קטני חגבים כדאיתא בפסחים פ"ג מ"ה) איז דא אויך פארהאן די סימנים?

רבינו: ניין, ס'איז אנדערע סימנים, ביי די שאלאכין פון די ווייץ, באקומט עס א שפאלט, און עס קומט ארויס...

ס'איז אזוי, דער אויבערשטער האט באשאפן אין די ווייץ אין איין זייט 'זויט-דזשערס', דאס איז דער כח המצמיה,

11

ע"י מנחם מנחם (פ"ה מנחם חמץ ומצה ה"ט) בא"ד וו"ל: ...אבל ודאי אם נתחמץ או נתבקע במחובר המגיע לכתפים אסור דכתלוש חשבינן

ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך

אל תקרא מה אלא מא"ה

מיט בלוז \$ 100 האט איר די זכות צו שיקן אלע ירקות פאר א משפחה אויף פסח

זייט איין עשרתה בגוף ובפנינו

דעם קומענדיגן מוצ"ש "ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן ויואל משה" אין קרית יואל

אבער אז ס'איז דא שישים פארלאזט מען זיך, דער דברי חיים שרייבט אין א תשובה (שו"ת אורח חיים סי' ל"ט) אז אויב שניידט מען די ווייץ נאך איידער ס'איז געצייטיגט און שפעטער טרעפט מען מצומחות, דעמאלט'ס איז דא א ביטול בשישים, ווייל מ'איז תולה אז ס'האט זיך געמאכט א שוויים, און נאר די איינציגע, זענען חמצידיג געווארן. [ו"ל בא"ד: ומשו"ה נ"ל דאס נקצרו קודם גמר בישולם לא חיישינן לשארי חיטים לחימוץ, ד"ל שנחמצו אותם הנצמחים בתלוש, ושארי החיטים שאינם רואים חימוץ לא חיישינן, ד"ל שהחימוצים באו מכח שנתחממו אצל הכותל וכדומה, אבל מה שאין רואין בו חשש חימוץ, לא חיישינן לתו, עיי"ש]. אויב טרעפט מען ביי די קצירה איז אנדערש, ווייל עס רענגט אייניג אויף אלע תבואה, און אויב מ'טרעפט מצומחות, איז עס א ריעותא אויכעט אויף די אנדערע וואס זענען נישט מצומחות. [ו"ל שם: אבל אם נקצרו לאחר שנתייבשו חיישינן לכולהו].

אזוי זאגט אויך רבי שלמה קלוגער (בשו"ת האלק לך שלמה אורח סי' ש"ו) [ו"ל בא"ד: אבל בדגן וחטים שירדו עליהם גשמים דרך הגג, א"כ יתכן שעל אלו ירדו גשמים ועל אלו לא ירדו, לכך השאר מותרים, וא"כ תינה בהיו מונחים תחת הגג, דיש מקום סתום ג"כ, ואין דרך הגשמים לירד שם הרבה, רק מעט מעט, יתכן שבמקום א' היו ולא במקום השני, אבל בירדו עליהם גשמים בשדה, ותחת השמים יורדין על כל מקום בשדה, וודאי הוי ראייה כיון דאלו נתחמצו, גם אלו

איז דער וואס איז מבחין... מ'דארף האבן א כח פון חז"ל פון זמן הגמרא, וואס זיי האבן ברוב בינתם געקענט מבחין זיין, און זיי האבן געוואוסט, דאס יא, און דאס נישט, אבער היינטיגע צייטן איז עס א שווערער זאך.¹²

אין איין טאג – זונטאג – רענגט, און אין דעם אנדערן טאג – מאנטאג – שניידט מען, דאס איז א מציאות דאזי, כ'האב דאך געשניטן דאזי, כ'האב עס מיטגעלעבט אין לאנג איילענד אויפן פעלד, מ'זייט אויפן פעלד, און מ'רייסט, און מ'טרעפט מצומחות, אז מ'זייסט וואס צו קוקן.

הגרי"י: ס'זעט באל בשישים פאר פסח.

רבינו: יא, אבער אין שולחן ערוך (אורח סי' תס"ז סעיף ב') שטייט אז אויב ס'איז נאס געווארן, איז עס אסור אפילו אין קיין מצומחות [ו"ל המחבר שם: דגן שנמבע בנחר או שנפלו עליו מים אע"פ שלא נתבקע אסור כיון דמינה נייחי אתי לידי חימוץ].¹³

לי, כדאמרין התם פרק העור והרוטב (חולין קנ"ג): תאנים שצמחו באיביהן מטמאין טומאת אוכלין ובשבת חייב חטאת, פי' משום דכללא הוא דלעולם מחובר כהאי גוונא לחומרא חשבינן ליה בתלוש אבל לא לקולא ומשו"ה חייב חטאת, וה"ל אמרינן לענין שבועה גבי עשר גפנים טעונות מסרתי לך כו' כדאיתא בפ' שבועת הדיינן (דף נ"ג.) ובפ' המוכר את הספינה, ואם בטומאה ושבועה שהן איסורי לאו אמרו כן ק"ו לענין חמץ שהוא איסור כרת.

12

בחי' אדם (כלל קנ"ה) ובקיצור שו"ע (סי' ק"ח ס"א) מובא סימן מראה ירקות, אולם יש שכתבו לחים קצת, [עיי' במשנ"ב סי' תנ"ג ס"ק כ"ב].

13

וכן הוא מפורש בשו"ת אבני נזר (שם) ו"ל בסוף דבריו: ...וכן לשון השו"ע שנתייבש לגמרי ואין צריך לניקה, היינו שנתייבש עד שאין צריך לניקה, וזה יבש גמור שצריך במחבר, ומכל מקום עדיין צריכין להניח על פני השדה עד שיהיו יבשים גמורים ביותר, ומכאן נגמר ביטולה עומדת לקצור ואין צריך עוד לניקה, וכיון שנראה שהי' כן, הרי

נעמט אין אכט!

מיט \$ 54 שפאָרט איהר איין די בושע פאר די משפחות אין בני ברק

אז זייערע קינדער זאָלן נישט פּרעגן פאַרוואָס פּעלֶט פֿלייש אויף יו"ט ?

זייט אייך עשתתף בגוף ובנפשו

דעם קומענדיגן פּויעז' "ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן ויואל עשה" אין קרית יואל

נישט געזעהן, מ'דארף זיין אויפן פעלד, און זעהן יעדעס מאל ווי אזוי עס איז.

ר"מ ישיבה דמאנסי: און די וועלט איז דא נאך אזוי ווי אריזאנא, נישט אין אמעריקא?

רבינו: אין ארץ ישראל, און אין עיראק, און אריזאנא איז אזוי ווי בבל. דער וועטער אין אריזאנא איז אזוי ווי בבל, דארט וואקסט תמרים (ע"י סוטה מו:).

ר"מ ישיבה דמאנסי: פון דארטן - אין בבל - נעמט מען ווייץ?

רבינו: די חכמי הש"ס האבן גענומען פון דארטן ווייץ.

ר"מ ישיבה דמאנסי: און היינט?

רבינו: ס'איז נישטא קיין אידן דארט וואס זאלן נעמען.

אין ארץ ישראל רעגנט אויך נישט זומער, און עס וואקסט אויך אזוי אז מ'שפריצט, ווי האבן אייגענע ווייץ.

אין לאנדאן רעגנט אסאך, האט דער שאצער רבי (כ"ק הגה"צ הדעת שלו ז"ל) נישט געלאזט נעמען קיין ווייץ פון לאנדאן.

רבינו המשיך ואמר: נישט אונז האבן ערפינדען אריזאנא, נאך פאר פערציג יאר צוריק האט דער פעטער ז"ל (מחן רבינו בעל דברי יואל) געשיקט שניידן קיין אריזאנא, שנת תשכ"ז.¹⁴

14

ידוע לכל הליכות מלבי בקודש ה"ה מחן רבינו"ק בעל דברי יואל זצ"ל, אשר טרח ויגע בענין קצירת החטים שיהיו בתכלית הכשרות במשך כל ימי חייו עלי אדמות כגיעות עצומות הרבה יותר מכפי כוחו, ובפרט הוסיף חומר בקודש במשך השנים תשכ"ז - תשל"ד (כפי אשר נתפרסם במכת"ע בימים ההם) כאשר צוה לנסוע דרך ארוכה עד עיר "אריזאנא" ששם אין יורד גשמים כלל בזמן הצמיחה, ולקצור שם החטים לצורך בית האפה של קהלתנו הקדושה.

ובקובץ המאור (שבת-אדר תשנ"ה) התפרסם אז: "מודעה מבית מאפה מצות שמורה דסאטמאר המפורסם בכל העולם, מודיעים אנחנו שהשנה קצרנו החטים באריזאנא עוד לפני חג השבועות, שאין

נתחמצו, ולכך אף דאין ידיעה ממה נתחמצו, מ"מ כיון דקיי"ל דתולין במצוי, להקל וכש"כ להחמיר, לכך כיון דירדו הרבה גשמים טרם לקיחתם מן השדה, תולין בזה החימוץ, וכין דאלו נתחמצו, כולם אסורים).

דער חתם סופר זאגט אין א תשובה (אורח סי' קל"ו) אז אויב מ'טרעפט דריי מצומחות פון א גאנצע כרי, נעמט מען נישט דעם גאנצן כרי, אזוי זאגט דער חתם סופר, נו, גיי קריג זיך מיט א חתם סופר, מ'האט עס נישט געקענט אננעמען.

ר"מ ישיבה דמאנסי: דעם חתם סופר האט מען נישט געקענט מקיים זיין.

רבינו: ווייל מ'האט געטראפן מצומחות, דריי מצומחות, אזוי זאגט ער אין די תשובה.

הביאו לפניכם שולחן ערוך ורבינו הראה על מש"כ שם

בפי' תפי' ס"ב

רבינו: דאס לשון 'מינה ניהיו' (שכתוב בשו"ע שם) איז מיינט אז די תבואה שטייט אן א עסק, מ'האט נישט געארבעט מיט די תבואה, און שפעטער שטייט אין סעיף ה', דגן שמחובר שנתייבש לגמרי ואינו צריך ליניקה כמאן דמנח בכדא דמיא, אזוי ווי עס ליגט אין א קריגל, ומקבל חימוץ אם ירדו עליו גשמים, ס'איז שוין מקבל חימוץ, דארף מען וויסן וויפיל הייסט דער שיעור פון נתייבש לגמרי, וואס ס'איז מקבל חימוץ, ס'איז צוויי סעיפים אין שולחן ערוך, סעיף ב' און סעיף ה'.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'איז בולע די וואסער?

רבינו: מ'זעהט עס בחוש, ס'האט א נאמבער, די מויסטשער, און נאך א רעגן שטייגט די לירות פון די ווייץ, ווייל ס'האט מקבל געווען לחלוות פונעם רעגן, ס'איז א מציאות. ווער ס'זאגט אנדערש, דער ווייסט נישט, און האט

נעמט אין אכט!

מיט \$ 26 שפארט איהר איין די בושא פאר די משפחות אין בני ברק
אז זייערע קינדער זאלן נישט פרעגן פארוואס שפארט מען זיך אויף די וויין אינעם ל"ה הסדר?

זייט איין עשיתתך בגוף ובנפשו
דעם קומענדיגן מוצ"ש "ק הבעל"ט
אין זאל פון "קרן ויואל פשה" אין קרית יואל

א' הנוכחים: די מצה בעקעררייזען פון קהילות פאפא און צעהלים, דא אין קרית יואל אין די בעקעריי און ביי אונז אין וויליאמסבורג איז אויך אזוי, און ביי ווינשטאק (מאנסי מצה בעקעריי בהשגחת הגאון רבי יחיאל שטיינמעץ שליט"א דומ"ץ בוויזניץ) אויך.

ר"מ ישיבה דמאנסי: הייסט עס אז 'אריזאנא' איז געברענגט געווארן די ווייץ פון דא אהין?

רבינו: דער מקור פון די ווייץ איז פון דא, און מ'האט עס געטראגן אהין, און מ'האט עס דארט אנגעזייט, און נאכדעם ברענגט מען עס אהער.

הביאו לפני רבינו חיים והראה לראש הישיבה דמאנסי על אותו

המקום ששם מונח כח המצמיה של החטים

רבינו: ווען עס קומט צו וואסער איז דער מקום המצמיה, און אז עס איז מחמיץ, ווערט ער גרעסער, זוכט ער ווי ארויס צו גיין, און אזוי עפנט זיך אויף דא, דאס שפאלט זיך, און עס קומט ארויס די ווייץ.

די ווייץ איז דאך ווייס, די מעהל איז ווייס, די שטיקל אינעווייניג האט אביסל א געלע קאליר, און עס שמופט ארויס ווי א צונג,¹⁵ דאס הייסט אז ס'איז 'מצומח', אז עס קומט ארויס. 'נתבקעו' איז א גראד פריער, אז עס ווערט געשפאלטן אין די זייט, און אין די זייט פונעם ווייץל דארף מען צוקוקן ווען מ'איז בודק די ווייץ, אין די אנדערע זייט איז נישט אינערסאנט.

15

ע' בערך השלחן (ס' תס"ו ס"י) מש"כ בזה"ל: בגמ' (דף לז) אמרין כגון דאחמיין במחובר, ומזה מבואר דגם במחובר יכול לבא לידי חימוץ, וזהו כשנתייבשו החטים לגמרי ואין צריכים עוד כלל ליניקת הקרקע, דאז הם כמנוחים בכלי, ויבואו לידי חימוץ כשיירד עליהם הגשם, והיטב ניכר סימני החימוץ אצלנו כשהן מצומחים ויוצא בראשו כשכולת קטנה או נתרסק ונתבקע, ולדבר זה צריך מבעות כידוע, ולכן נהוג לקצור שמורה בעוד שלא נגמר עדיין כל הגידול, וכו', עכ"ל.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'איז נישט שווער צו קנעמן?

רבינו: ס'איז דא פארשידענע סארטן ווייץ, און די דארטיגע ווייץ איז טאקע נישט גוט געווען צו מאכן פון זיי מצות. איז לעצטנס האט מען גענומען ווייץ פון אזא סארט וואס מ'קען יא מאכן מצות, און מ'האט עס געטראגן אהין, און מ'האט עס דארט איינגעפלאנצט, קומט עס אויס גוט, די דארטיגע איז גוט פאר אנדערע זאכן.

הגרי"י: דער ראש ישיבה האט מיר היינט געפרעגט אויב אנדערע מצה בעקער'ס נעמען אויך פון די ווייץ?

שם גשם כל זמן גידול החטים, החטים הן הכי יפות ללא מבוקעות ומצומחות.

כמו כן התפרסם שם מודעה מקהל יטב לב ד'סאטמאר גדלהלן: "מודיעים אנחנו לכל שומר תורה ומדקדק במצוות, שכמו בכל שנה ושנה כן גם בשנה זו, אפשר להשיג אצלנו קמח למצות שמורה ברחמים של יד, נטוח ביד מחטים הכי יפות שקצרנו באריזאנא בהשגחה יתירה בהוראת כ"ק מור אדמו"ר שליט"א".

ועיי בקונטרס שימור לשמור מהגה"צ מפריימאן ז"ל (שהיה מהמשגיחים מומחים לקצירת החטים דקהילתנו הק' בישיבה"ק בעל הדבר"י) מ"ש בעמוד ח' שמועם זה שלח רביה"ק לקצור חטים לאריזאנא, (נדפס בספר משה ידבר לחותנו הגה"צ רמ"א לעו אב"ד טעמעשוואר שהי ג"כ משגח לקצירת חטים אצל רביה"ק רבות בשנים).

ונזכר ג"כ בשו"ת קנין תורה (ח"ב סי' פ"ג) שמהדרים ליקח חטים מאריזאנע מפני שאין שם גשמים ולא שכיח מצומחים ומבוקעים.

ואגב מה שנשאל בקנין תורה אם מותר לחזור ולטחון עוה"פ החטים האלו כדי להוציא מהם כמות חשוב של קמח, אותה שאלה נשאל ג"כ הגאון הגדול בעל שבט הלוי שליט"א (ח"ד סי' ג) שהשיב למו"ה יחזקאל שרגא הכהן ראובנער ע"ה (כן התח"ו ר' יודל הכהן ראובנער ז"ל שהי מנהל בית האופה דקהילתנו בויליאמסבורג) ובסוף התשובה סיים בזה"ל: "אבל כבודו כתב בהשאלה הדמדובר כאן בחטים כאלו שברור שלא נפלו עליהם גשמים לעולם והם הכי מהדרים א"כ מצד חימוץ ותערובת אין מקום לדון כאן, עכ"ל.

וה"י אחיר עמר

מיט בלוז \$ 180 האט איר די זכות צו איפרעכטן איין משפחה אויף יו"ט פסח

זייט איין פשתתף בגוף ובפנין
דעם קומענדיגן פועזש"ק הבעל"ט
אין זאל פון "קרן יואל עשה" אין קרית יואל

הגר"י: אזוי קוקט מען איינס נאך איינס?

רבינו: מ'האט שוין דא געקוקט טויזנטער ווייצלעך פון אריזאנא, און מ'האט נישט געטראפן קיין איין מצומח אדער מבוקע.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'איז א געוואלדיגע זאך... אין לשער, אזא הידור אין די מצוה איז א געוואלדיגע זאך.

רבינו: דער ישמח משה האט נישט געגעסן פסח נאר די כזית מצה, ער האט זייער מורא געהאט פון דעם.¹⁶

וסיים רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל האבן סיינע דשמיא צו קענען טוהן א מצוה ס'זאל זיין בשלימות כדבעי.

דער דברי מלכאל (ה"ג סי' כ"ב) זאגט אז אין אנדערע זאכן איז דא מורי הוראות וואס פארשטייען אין דעם, און מ'דארף אויפגעמען עקסטרע מורי הוראות וואס פארשטייען צו קוקן. ער רעדט זיך אפ אויף דעם, אז ס'איז דא אסאך וואס פסקענען אין דעם, און זיי הייבן נישט אן צו וויסן. מ'דארף וויסן וואו צו קוקן, און מ'דארף האבן גוטע אויגן וז"ל הדברי מלכאל: ובוזה ראיתי מבוכה רבה שכל מורה בודק חטים אף שאינו בקי במיב חטים בקועות,

16

בס' תהלה למשה (דף י"ב) כתב הגה"ק רבי יוקל מוואלאווא ז"ל, שק"ז מרן הישמוח משה ז"ל הי' מחמיר מאוד בחג המצות, שלא אכל מצות כל ימי הפסח מלבד הכזיתים אשר החיוב לאכול כליל א' וכליל ב' של פסח.

עוד מביא שם שבשנותיו האחרונות שניה הישמוח משה מנהגו, והתחיל לאכול מצה בכל ימי החג.

ועי' בס' דרכי הישר והטוב (דף ל' ע"ב) שמביא מכתב שכתב הרה"ק מליסקא זי"ע לאבד"ק סערענטש זי"ל: "הנה הרב האון מאוהעל זצ"ל ידעתי בבירור גמור שלא אכל מצה רק בב' לילות של החג הכזיתים כפי המבואר בשו"ע או"ח... ע"כ בזה כל הרוצה לבחור יבחור אם לנהוג כפי שנהג הרב הצדיק מאוהעל...," עיי"ש.

ובעיני ראיתי חטים עם הכשרים מרבנים ונמצאו חמץ גמור, והי' ראוי למנות על זה אנשים מיוחדים שידוע שהם בקיאים היטב בזה, והי' ראוי לתת כתב קבלה להאיש הבקי בזה, וגם שיהא ירא שמים גדול שלא יתעצל בזה, כי הוא מורה עצום להשגיח היטב על כל גרעין וגרעין כאשר נוכחתי לדעת, וכמה עמלים בני ישראל הכשרים לנקות ביתם מכל חשש חמץ ושומרים אפית המצות, ולבסוף הם נכשלים באכילת חמץ גמור ר"ל באשמת נותני ההכשרים בלי עיון ודקדוק, ונתהוה זה לפרנסה יותר מלזהירות, ד' יוכינו לראות באור האמת ובסדרים נכונים בכל דבר הנוגע לקיום דיני תורה"ק, עכ"ל.

דאס נעמען ווייץ פון אריזאנא קאסט טייערער, ס'קאסט מירחא דגופא און מירחא דמונא, ס'איז אסאך גרינגער צו פארן קיין לאנג איילענד, ס'קאסט אסאך געלט און דאס לאנג פארן אהין.

ר"מ ישיבה דמאנסי: פון ווען האט דער רבי אינזון די מצות? א גאנץ יאר, מ'לויפט און מ'הארעוועט...

רבינו: חמץ האט געזאגט פאר אחשוורוש, אז די אידן זאגן א גאנצע יאר שה"י פה"י, שבת היום, פסח היום (מגילה יג): וברש"י שם, ס'איז טאקע אזוי, פסח היום איז טאקע א גאנץ יאר, מ'איז א גאנץ יאר פארנומען מיט די מצות.¹⁷

17

לחיבת הקודש נעתיק כאן מה שדרש מרן רבינו שליט"א בפרשת קרח שנת תשס"ז כשדברי מוה"י אריזאנא: כתב בדברי יחזקאל (פ' נא) היום אתם יוצאים בחודש האביב, איתא בזה"ק (פ' תצוה קסג): דבוכות מה שישראל אוכלים מצות בפסח ניצולין בדין בראש השנה. וזהו היום, דא ראש השנה (וזה"ק פ' בא ל'ב), אתם יוצאים בדימוס, בחודש האביב, בזכות המצה שאוכלים בחודש ניסן בפסח, עכ"ד. וביאור דבריו הוא על פי מה דאיתא בגמרא (ראש השנה טו): למה תוקעין ומריעין כשהן עומדין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב השטן, ופירש"י שלא ישטין כשישמע ישראל מחבבין את המצות מסתתמין דבריו. והנה אין לך

ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך

אל תקרא מה אלא מא"ה

מיט בלוזי \$ 100 האט איר די זכות צו שיקן אלע יקות פאר א משפחה אויף פסח

זייט אייך פשתתף בגוף ובפנינו

דעם קומענדיגן פועז' "ק הבעל"ט

אין זאל פון "קרן ויאל משה" אין קרית יואל

ר"מ ישיבה דמאנסי: דער אויבערשטער זאל געבן דעם רבי'ן כח.

רבינו: מ'דארף שטענדיג טוען... מ'דארף זיצן און לערנען מיט בחורים, מ'דארף זעהן אז בחורים זאלן נישט חמצידיג ווערן...

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'זאל נישט זיין קיין שפאלט דארט...

רבינו כיבודו לברך על הפירות

ר"מ ישיבה דמאנסי מסר לרבינו פריסת שלום מבית מדרשינו במאנסי כשביקר שם בחיבל התורה לרגל שמחת קישור החיזון

בבית הגה"צ רבי אברהם צבי הלוי וואזנער שליט"א אב"ד

דקהילתינו הק' במאנסי יע"א

ר"מ ישיבה דמאנסי: מאגרייט זיך צו אויף א גרעסערער מקום.

רבינו: יא, בעזר השם.

הגרי"ו: דער ראש ישיבה האט געזאגט אז ווען ער וואלט געהאט כח וואלט ער געקומען לערנען דארטן פארמאגט.

ר"מ ישיבה דמאנסי: ס'איז בשכינות ממש.

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן, איר זאלט זיין געזונט מיט בריאות השלימות, און א כשר'ן פרייליכן יום טוב.

ר"מ ישיבה דמאנסי: א יישר כח, און אנטשולדיגט פאר'ן אויפהאלטן.

ונפרדו לשלום

הביבות המצות מזוהרות והומרות שיש לבני ישראל בחג הפסח כביעור חמץ ואכילת מצה, וכאשר השטן רואה החומרות והביבות המצות שיש לבני ישראל במצות מצה הוא מתבהל ואינו יכול לקטרג. ולזה אמר היום אתם יוצאים בחדש האביב, דמוכות החומרות שעושין באכילת מצה יוצאין וכאי בראש השנה כי השטן מתבהל מזה.

ובזה יש לפרש הכתוב בפ' בא, והיה כי יאמרו אליכם מניכם מה העבודה הזאת לכם ואמרתם ובה פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתיהן הציל, ויש להבין השאלה והתשובה. והעל הגדה כתב תשובה לשאלה זו, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. ולפי האמור יש לפרש הדנה אפשר לצאת ידי חובת אכילת מצה על ידי שקונים בערב פסח, אולם יש עוד סוג במצות מצה, להיות עסוק במצוה זו בכל השנה, ומן זריעה לחוד, ומן קצירה לחוד, ומן טחינה לחוד. והלום ראיתי בהגדה הלל נרצה שהאריך בענין דצריכים להוסיף מידי שנה בשנה גדרים וסייגים בחג הפסח, ומפרש שם בזה מה שהבן שואל מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, כי זכור יזכור אשתקד לא היה נהגין בחומרות כל כך, דמה שמחשבתן עתה לחמץ אשתקד לא היה נהגין בו, על כן שואל מה נשתנה הלילה הזה, עי"ש. ובה יתבאר שאלה הבן מה העבודה הזאת לכם, כי הבן רואה שבמשך כל השנה אביו טרוד במצות מצה, ובכל שנה ושנה הוא מוסיף עוד חומרות על גבי חומרות, ולזה הוא מתמהם ושואל מה העבודה הזאת לכם, למה בכל השנה הוא טרוד בזה, ולמה הוא מוסיף עוד חומרות, די לך מה שאסרה תורה בפסח מעיקר הדין, ולמה להחמיר בדבר חדש, ודי לך בשמנות ימי החג להיות סביב בחבלי החומרות, ולמה תיקח אחר חג הפסח שוב מתחיל בהכנה לפסח הבא, ועל זה משיבין לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, ואמרו חז"ל (ראש השנה יא) בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו במצרים, וזכות זה עמדה להם כאשר ראה השטן איך שישאל מחבבין המצות ובכל השנה הם טרודים במצות ועל כן לא היה יכול לקטרג עליהם. וזהו גם התשובה בקרא ובה פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתיהן הציל, דהביבות המצות היא שעמדה לבני ישראל שהציל הקב"ה את בתיהן ויצאנו ממצרים.

וכדברים האלה מצינו במס' מגילה (דף יא) שקטרג המן רשע על בני ישראל דמפקי לכולא שתא בשבת היום פסח היום, עי"ש בגמרא. ותמזהו המפרשים איך אמר דמפקי לכולא שתא בשב"י ופה"י, הלא חג הפסח הוא שבעת ימים פ"א בשנה, ומאי קאמר דמפקי כן בכולא

שתא. אכן חזו"ן מזה דגם המן הרשע הבין דמצות אכילת מצה אינו מתחיל בערב פסח, כי על מצות מצה צריכין לעבוד כל השנה.

[ועיין מ"ש מורן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל (חובא בקונטרס ליקוטי אורח עמ) קע"ד) תגדפס מחדש) שהמנן היה אז בבחינת עד דלא ידע, שהוא רצה לקטרג על ישראל, ולא הבין עד כמה הוא מוליך יושר על בני ישראל, עי"ש בדבחה"ק].

מוצש"ק - אין קרן ויואל משה

כולנו !!!

דעם מוצש"ק וועלן מיר ארויסווייזן ברידערליכקייט און געטריישאפט פאר אונזערע ברודער אין בני ברק און זיי שיקן די צרכי החג בהרחבה

טייערע ברודער
ווען איר גרייט זיך צו זאגן פסח ביינאכט

**טראכט
פון זיך
אליינס!**

אונזערע אייגענע ברודער
אנ"ש אין ארה"ק
האבן נישט ווער עס זאל זיי פארזארגן מיט די צרכי החג
צו וועמען זאלן זיי זיך ווענדן אויב נישט צו אנ"ש?!

קומט אין די מאסן
צו די מסיבת

כל דכפין ייתי ויכול

לטובת קמחא דפסחא - ידי חסד

שע"י מפעל ידי משה

אלקא דמאיר עננו

היינטיגן מוצש"ק - אין קרן ויואל משה

פון קרית יואל ביז קרית יואל...

מפעל "קמחא דפסחא"

שע"י קיט"ל ד'סאטמאר קרית יואל ב"ב

ווענדן זיך צו אחים לדעה

תושבי קרית יואל הע"י

מיט א הארצרייסנדע געבעט אויף הילף און שטיצע

פיהלע פון היימישע אידן זענען געצווינגען זיך צו איינשפארן פאר זיך און פאר די קינדער פון די נארמאלע צרכי יו"ט, אדער אריינצופאלן און שווערע חובות אויף צו צורישן די יו"ט בהרחבה געהעריג ווי עס פאסט.

פאר די אלע היימישע מענטשן טייל פון זיי בני תורה, מרביצי תורה, אדער פשוט בעלי בתים נכבדים וואס זענען געבענטשט מיט שטובער מיט קינדער בליעה"ר, העלפט די "מפעל קמחא דפסחא" זיי זאלן קענען צו גיין צום יו"ט מיט א שמחה און הרחבת הדעת, עס זאל הערשטן ביי זיי און שטוב אַ עונג יו"ט נישט קיין צמצום און קיין דאגות פון די שווערע הוצאות.

אַ ספעציעלן חשיבות און שלימות צום מצוה ווערט געטוהן מיטן אכטונג געבן

אין די יעצטיגע טעג קומט פאר אַ גרויסארטיגע געלט אקציע פאר'ן מפעל כביר וחשוב "קמחא דפסחא", וואס ווערט אנגעפיהרט שוין יאהרן לאנג אינערהאלב די סאטמאר'ע קהילה נאה וחסודה אין קרית יואל - בני ברק יצ"ו, דורך היימישע און חשוב'ע עסקנים פון קהל יטב לב ד'סאטמאר.

די חשוב'ע מפעל שטעלט צו פאר די משפחות אנשי שלומינו אַ פעקל וועלכע אנטהאלט אין זיך אלע צרכי יום טוב וואס נויטיגן זיך אויף פסח אין יעדן אידיש'ן שטוב, אנגעהויבן מיט ירקות פון אלע מינים, אויל און וויין, און אויך פלייש, די אלע זאכן וואס קאסטן אפ שווערע געלטער וועלעכע די צופאלענע עקענאמישע מצב אין אר"י ערלויבט נישט דאס צו קענען איינקויפן, און

וואס ווי באקאנט קומען זיי צו הילף און שטיצן אלע אנדערע ארגאניזאציעס פון קמחא דפסחא אין א"י, בפרט אין בני ברק וואס איז פיהל מיט פרעמדע קרייזן און קהילות וועלעכע יעדער באקומט אַ ברייטע שטיצע מיט וועלעכע זיי פיהרן אן קמחא-דפסחא-ארגאניזאציעס און טיילן אויס צרכי החג מיט אַ ברייטע האנט, אן זיך צו דארפן דערביי צופיהל איבערארבעטן און זיך פלאגן, דאגעגן די דאזיגע סאטמארער קמחא דפסחא ווערט געשטיצט נאר דורך די נדבות פון אנשי שלומינו אחינו בני ישראל נדיבי עמ.

אין די לעצטע יאהרן וואס ווי באוואוסט איז די מצב הכלכלה אין א"י אויפן נידעריגסטן שטאפל מענטשן געבן אויף זייער דזשאב'ס נישט האבנדיג קיין געלט דאס אויסצוהאלטן, עס פאלן אוועק פרנסות, און די פרייזן פון אלע צרכי החג הייבן זיך, בפרט פון די ירקות וואס קאסטן זייער טייער וויבאלד דאס ווערט געשניטן און די אראבישע דערפער ווי עס הערשט אַ אימת מות והרג, און די וואס זענען זיך מסכים אריינצווארפן בגיא ההריגה און שניידן די פירות און ירקות נעמען דערפאר שווערע געלטער, זעלבסט פארשטענדליך אז דאס אלעס טוהט שווערער באלעסטיגן די אזוי אויך שווערע עול פון די הוצאות פונעם קמחא דפסחא, ווען פון איין זייט קאסטן אפ די צרכים אסאך טייערער, און פון די צווייטע זייט פארמערן זיך ליידער די נצרכים וואס דארפן צוקומען צו די תמיכה פון די קמחא דפסחא.

אויפן כבודם של בני אדם, און נישט ווי איבעראל וואס יעדער נצרך דארף זיך קומען אפנעמען זיינע צרכי החג, און טייל מאל זענען זיך מענטשן מונע פאר בושה, און מוזן זיך נעבעך אפלאגן דעם יו"ט אלץ נאר נישט צו ווערן פארשעמט כעני בפתח ווארטנדיג אויפן רייע ביים אויסטיילן די קמחא דפסחא, דא איז אבער איינגעפיהרט גאנץ אנדערש, די חשובע עסקנים וויסנדיג ריכטיג די אלע נצרכים וואס טייל מאל איז דאס בעלי בתים נכבדים וואס די רעדל האט זיך ביי זיי אויסגעדרייט ל"ע און ליגן אונטער שווערע חובות צו פונעם שווערן מצב הפרנסה אין א"י, צו פון חתונה מאכן די קינדער, אט די אלע מבלי יודעין באקומען זייערע צרכי החג פארמאכט אין פעקלעך טרעפנדיג דאס צופרי לעבן די טיהר פון זייער שטוב.

עס איז איבעריג צו שילדערן די גרויסע שמחה און לעכטיגקייט וואס שפראצט אריין אין שטוב טרעפנדיג אט די גרויסע פעקלעך וואס אנטהאלטן אין זיך כל מילי דמיון וואס פעלן אויס צום יו"ט אזוי ווי פירות און ירקות, פלייש, אויל, וויין, א.א.וו. איש ומשפחתו די מחסורו אשר יחסר לו, לויט די צאל פון די קינדער און די בני המשפחה, און נאך אויף אזא שיינעם מכובד'יגן אופן.

נאך אַ זעלטענעם חשיבות פארמאגט אט די קמחא דפסחא באזונדער, מיטן זיך האלטן שטרענג על טהרת הקודש אפגעהיט פון צו נהנה זיין משולחן איזבל פון די ידי זדים וכופרים ממשלת הציונים,

דצריך ייתי ויפסח"..... וויסנדיג אז נאך אפאר משפחות זיצן און רעכטן אפ דעם סדר נאכט אין אייער זכות און מיט אייעהר הילף, די זכות איז דאך זיכער געוואלדיג גרויס עד אין לשער.

דעריבער אצינד ווען עס קומט פאר היינטיגן מוצאי שב"ק פרשת טהרה די גרויסארטיגע "ערב פסח מלוה דמלכא" לטובת די מפעל קמחא דפסחא אין זאל פון קרן ויואל משה, איז צו האפן אז די ציבור חשוב וועט זיך באטייליגן בגוף ובממון און צוהעלפן במיטב היכולת צו די שווערע הוצאות פונעם חשוב'ן מפעל החסד, און אין דעם זכות וועט איהר זיכער זוכה זיין צו כל הברכות האמורות בתורה און צו א פרייליכן כשר'ן פסח.

דעריבער קוקן ארויס די מנהלים חשובים אויף די ברייט הארציגע הילף פון די אחים לדעה מעבר לים, און בעטן זיך בבקשה ובתחנונים: טייערע ברידער! האט רחמנות אויף די חשובע היימישע משפחות זיי זאלן קענען אפרעכטן די חג הפסח מיט פרייד און מיט אַ עונג יו"ט, העלפט אונז צו העלפן די חשובע אינגעלייט און בעה"ב נצרכים וואס האבן נישט מיט וואס יו"ט צו מאכן, שטרעקט אויס אייעהר ברייטע שטיצע בעין יפה וברוח נדיבה, און נעמט אַ חלק אין באלייכטן היימישע אידישע משפחות אויף יו"ט פסח, ווי שטארק גליקליך וועט איהר זיך שפירן בליל התקדש החג זיצנדיג ביים סדר טיש כבני חורין ביים זאגן אין די הגדה "כל דכפין ייתי ויכול, כל

טייערע אידן רחמנים בני רחמנים !

פאר 180 דאלער

רישן אייך זיך איין די זכות פון אויסצאלן אַ משפחה אויף יו"ט פסח

- וח"י אחיך עמך! -

בואו

בהמוניכם

היינטיגן מוצאי"ק הבעל"ש

איז קרן ויואל משה

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטראליה

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטר • וויען

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הגנו משגרים ברכת מזל טוב לחברתנו ולבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

- ר' שי שלום וואהלבערג נ"י
- ר' בנציון יעקב ווערצבערגער נ"י
- ר' יואל טאבאק נ"י, תאומים
- ר' מנחם יודא רפאל קליין נ"י

הולדת הבנות

- ר' יואל (בהרמ"צ) הערשקאוויטש נ"י
- ר' יואל יודא וויינבערגער נ"י
- ר' יואל טאבאק נ"י, תאומים
- ר' יואל (ברא"מ) בני ברק (לאנדאן) נ"י
- ר' חיים אלעזר פארקאש נ"י
- ר' חיים פרץ צבי ראזענבוים נ"י
- ר' יואל שמעון שווארץ נ"י

הכנסת בנו לעוה"מ

- ר' לייבוש ליכטנשטיין נ"י

ירושלים

הולדת הבת

- ר' מרדכי מנחם זאב גראס נ"י
- ולאביו ר' יהושע גראס נ"י

בארא פארק

הולדת הבנים

- ר' שלום פיש נ"י
- ר' ישראל זעליג שרייבער נ"י
- ר' שלמה יואל לעבאוויטש נ"י, בן ז'ב' בנות

בני ברק

הולדת הבן

- ר' שמעון יואל בן ר' שלמה יודא בראך נ"י
- ולחותו ר' בעמין זאב ווייס נ"י
- ולזקנו ר' יהושע ווייס נ"י

הולדת הבת

- ר' מרדכי בן ר' משה צבי כהן נ"י

מאנטשעסטר

הולדת הבנים

- ר' אביגדור בן ר' נחמיה גראסבערגער נ"י
- חתן ר' אשר ישעי' לידנער נ"י

- ר' חיים איסר בן ר' שלמה אריה פריעד נ"י
- חתן ר' אברהם יושע לעוו נ"י

הולדת הבת

- ר' יונה בן ר' חיים יוסף, לאנדאן באקאר נ"י
- חתן ר' מיכל פריעדמאן נ"י

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

- ר' יואל יצחק בן הרב יוסף צבי סופר נ"י
- ר' זלמן לייב בן שמעון פריעדמאן נ"י
- ר' געציל בן בנציון גרין נ"י
- ר' מאנסי בן שמואל, אנטווערפן מארקאוויטש נ"י
- ר' אברהם לייב בן יחיאל מעלי פעלבערבוים נ"י

הולדת הבנות

- ר' בערל בן ברוך יודא מרדכי גאנץ נ"י
- ר' יצחק מנחם בן מאיר דוד מאסרי נ"י
- ר' יואל בן יושע ווערצבערגער נ"י

הכנסת בנו לעוה"מ

- הרב עקיבא יוסף כהנא שליט"א

לאנדאן

הולדת הבת

- ר' הערשל שרייבער נ"י
- בן ר' יושע נחמן נ"י
- חתן ר' בנימין בערגער נ"י אנטווערפן

אירועי צאצאיהם

ר' נחמ" ווערצבערגער נ"י, בארא פארק	החתן שלמה נ"י	ר' משה יצחק פריעדמאן נ"י, בארא פארק
ר' משה יודא רובינשטיין נ"י, וויליאמסבורג	החתן שמואל מרדכי נ"י	ר' ישראל אלימלך קליין נ"י, וויליאמסבורג
ר' אשר זעליג אינדיג נ"י, קרית יואל	החתן דוב נ"י	ר' שמעון אלעזר טורנהיים נ"י, מאנסי
ר' שמואל חיים וואהלבערג נ"י, קרית יואל	החתן אלי מנחם נ"י	ר' אשר אנשיל ראזענבערג נ"י, מאנסי
ר' אהרן שמואל פוקס נ"י, קרית יואל	החתן אלי נ"י	ר' מרדכי יצחק מאש קאוויטש נ"י, וו"מס
ר' יודא יעקב יוסף שטיין נ"י, וויליאמסבורג	החתן שמואל נ"י	ר' שמואל אהרן לאנדאן נ"י, קרית יואל
ר' דוד לייב אקער נ"י, לאנדאן	החתן שחר בער נ"י	ר' יושע הערש פריינד נ"י, וויליאמסבורג

נישואי צאצאיהם

ר' חיים הלוי העללער נ"י, וויליאמסבורג	החתן יואל נ"י	ר' ישראל יצחק בערנאט נ"י, וויליאמסבורג
ר' נחמ" מאר קאוויטש נ"י, וויליאמסבורג	החתן כמר מרדכי נ"י	ר' רפאל מיללער נ"י, וויליאמסבורג
ר' משה לייב טרעגער נ"י, וויליאמסבורג	החתן כמר שמואל מרדכי נ"י	ר' חיים יחזקאל ניימאן נ"י
ר' משה כהנא נ"י, בארא פארק	החתן יצחק נ"י	ר' בנימין גאל דבערגער נ"י, בארא פארק

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579